

Patten!

December 2021

Clubblad van de schaakvereniging Amsterdam West, aangesloten bij de Schaakbond Groot-Amsterdam, met twee teams in de KNSB-competitie en negen teams in de SGA-competitie. De speelzaal is gevestigd in Speeltuinvereniging Bilderdijkpark, Bilderdijkpark 10 te Amsterdam (tel. 020-6166002). Speelavond op donderdag vanaf 20.00 uur, jeugd vanaf 18.45 uur.

Colofon

Voorzitter:	Paul Scheermeijer	020-6752518	voorzitter@svamsterdamwest.nl
Secretaris:	Sander van de Wiel	020-6124991	secretaris@svamsterdamwest.nl
Penningmeester (waarnemend):	Cees Flikweert	06-18292210	cefli@upcmail.nl
Interne wedstrijdleiders:	Rob Kotmans	06-13976812	intern@svamsterdamwest.nl
	Bert van de Laar	06-81659018	intern@svamsterdamwest.nl
Externe wedstrijdleider:	Jan Winsemius	06-51567761	extern@svamsterdamwest.nl
Jeugdleidster:	Amanda Werner	06-42442343	jeugd.svaw@gmail.com
PR:	Ruud Mercks	020-6641784	pr@svamsterdamwest.nl
Redacteur clubblad:	Dirk Goes	06-23840526	yeahright87@hotmail.com
Website:	http://www.svamsterdamwest.nl/		

Inhoudsopgave

3	Van de voorzitter	Paul Scheermeijer
4	In Memoriam Hans Spanjersberg	Paul Scheermeijer
5	Tobi Kooiman in vorm tijdens eerste solovoorstelling	Dirk Goes
7	Weekpraatje van 14 oktober 2021	Jan Winsemius
8	Verslaggeving externe competitie	Dirk Goes
16	De omdraairegel	Dirk Goes
23	Jeugdberichten	Amanda Werner
25	Waarom Max wereldkampioen werd	Jeroen van den Berg
31	Kort nieuws	Dirk Goes
32	9 ^e Best of the West onderbroken door muterend coronavirus	René Pijlman
34	“Er wordt nog gespeeld”	Mehmet Elliyasa
35	Dove schakers spelen in Zuidoost om Europese titel	Roelf Jan Duin
36	Rob Thijssing lid van verdienste!	Dirk Goes
37	Wij willen gangster worden – een recensie	Bas van den Berg
42	Rapidkampioenschap seizoen 2021/2022	Dirk Goes
43	Wie de jeugd heeft	Dirk Goes
50	Een dagje Camperduin	Dirk Goes
51	Culture and Community on the Silk Road	Myron Samsin
60	Dat gaat maar door!	Kees Heijnis
61	Leven en werken van Ignaz Kolisch	Dirk Goes

Van de voorzitter

- door Paul Scheermeijer -

Coronanieuws; het ging goed...

Na de zomer met zijn up en downs leek het toch allemaal weer goed te gaan. We hebben intern een complete periode kunnen spelen, de eerste twee ronden van de beker zo goed als gespeeld, en de eerste rapidavond ging gesmeerd. Ook extern leek alles goed te gaan en hebben alle teams inmiddels al meerdere ronden kunnen spelen. Wel hebben we ook wat minder deelname in de interne competitie, mensen nemen liever het zekere voor het onzekere, sluiting om 0.00 uur, en we hebben de check op het coronatoegangsbewijs moeten invoeren.

Op 18 november ging de horeca, na toch weer hard oplopende coronaopnames, opnieuw dicht. Gelukkig resulteerde overleg met het Bilderdijkpark er dit keer wel in dat we met dichte bar open konden blijven en moest er voor eigen drankjes worden gezorgd. Met wat horten en stoten bleek dit goed te werken en konden we welgeteld twee weken redelijk ons programma afwerken, tot bleek dat de dan nog demissionaire regering peentjes zweette om de mogelijke gevolgen van de aanstormende Omikron-variant en we per begin december toch weer dicht moesten, net als bijna heel Nederland trouwens.

Het is dus weer gedaan met ons favoriete bordspel en we moeten lijdzaam toezien of de maatregelen, die tot minimaal 14 januari duren, worden verlengd of anderszins aangepast. Ik wens ons allen veel gezondheid en geduld.

In de interne competitie hebben we voor de lockdown 11 ronden kunnen spelen. De winnaars per groep van de eerste periode zijn achtereenvolgens:

Groep 1 - Floris Golbach

Groep 2 - Rik Hendriks

Groep 3 - Aurian de Briey

Groep 4 - Bert van de Laar

Groep 5 - Bartho Staalman

Groep 6 - Wouter van de Kamer

Allen gefeliciteerd, jullie spelen aan het eind van het seizoen met de andere periodewinnaars om de groepswinst. Overheidsmaatregelen daargelaten, natuurlijk.

Het Best of the West-toernooi heeft twee ronden kunnen spelen. Helaas moesten we de derde ronde (van 9 januari) uitstellen, mogelijk naar 26 februari, maar we hebben goede hoop op een succesvol vervolg.

Mocht u als lid het KNSB blad, Schaakmagazine, niet per mail ontvangen, controleer dan eens uw spambox. Misschien heeft u ondertussen wel een ander e-mailadres gekregen en dit niet doorgegeven aan onze secretaris. Laat het ons dan per ommegaande weten zodat we dat kunnen corrigeren.

Kom ook meedoen en treedt toe tot onze club op chess.com en/of Lichess. Hier kunt u ook op andere tijdstippen spelen, afspreken met uw clubgenoten of andere schakers van over de hele wereld.

Momenteel zijn wij volop op zoek naar een nieuwe penningmeester. Weet u een kandidaat of denkt u er zelf over? Spreek mij dan even aan, of stuur een berichtje!

Mensen, houd vol. Hebt goede hoop, en voornamelijk: blijf gezond! Ik hoop en zie ernaar uit u allen in januari weer te kunnen begroeten!

Voor nu wens ik u en de uwen fijne, helaas rustige, feestdagen, en alvast een voorspoedig nieuwjaar.

In Memoriam Hans Spanjersberg

Beste leden,

Met droefenis in mijn hart moet ik u het overlijden van Hans Spanjersberg melden. Helaas werd begin november bij hem een ongeneeslijke ziekte gediagnosticeerd, wat hij met een gevoel van onwerkelijkheid maar ook met berusting heeft ondergaan.

Hans zal geen partijtjes meer op deze aarde spelen. Zijn laatste contact naar mij eindigde hij als volgt: "Ik houd het hierbij, schaakgroet, Hans".

Wij wensen zijn familie en vrienden veel sterkte toe met dit verlies.

Paul Scheermeijer

In liefde verbonden.

*'A sip of wine, a cigarette,
and then it's time to go
I tidied up the kitchenette'*

Leonard Cohen

Hans Spanjersberg

16 maart 1942   Amsterdam   22 november 2021

Tanny van Rooij
Ivo Spanjersberg en Cajlene Felomina
Steven Spanjersberg

Wittgensteinlaan 273, 1062 KG Amsterdam

De afscheidsbijeenkomst vindt plaats op zaterdag 27 november om 15.00 uur in Crematorium Westgaarde, Ookmeerweg 275, Amsterdam.

Na afloop is er gelegenheid elkaar te ontmoeten in de ontvangkamer.

Het is ook mogelijk om het afscheid rechtstreeks via de website <https://westgaarde.uitvaart-online.nl/client> met code 31391 te volgen.

Tobi Kooiman in vorm tijdens eerste solovoorstelling

- door Dirk Goes -

Op woensdag 17 november trad onze komiek Tobi Kooiman op in Theater De Kleine Komedie aan de Amstel met zijn eerste solovoorstelling 'Best of', en natuurlijk was ik erbij. Ik bleek niet de enige schaker, het barstte werkelijk van de clubgenoten, en er waren er ook een paar van Tobi's andere vereniging, Paard d4. Nadat de QR-codes waren gescand mochten we naar binnen, en om 20.15 uur ging de show van start. Tobi bleek in vorm, getuige de vele lachsalvo's waarmee de uitverkochte zaal zijn melige humor wist te waarderen.

Ik vermaakte me uitstekend, maar na zo'n 20 minuten openbaarde zich bij mij een klein probleem: ik moest nodig naar het toilet. 's Middags was ik wezen kijken bij het SGA Veteranenkampioenschap en daar een paar biertjes gedronken. Achteraf niet zo verstandig, want ik weet donders goed dat bier een funeste invloed heeft op de activiteit van mijn blaas, maar een mens doet nu eenmaal domme dingen in zijn leven.

Wanneer je een cabaretoorstelling bijwoont zijn er een paar dingen die beslist *not done* zijn, en tijdens de show even naar het toilet gaan is daar een van. Doe je het toch, en de cabaretier krijgt je in de gaten, dan kun je er donder op zeggen dat je in de zeik wordt genomen. Ik wist mijn toiletgang nog een tijdje uit te stellen, maar op een gegeven moment hield ik het niet meer uit. Ik sprintte naar de uitgang, maar voor ik daar was kreeg Tobi me in de gaten en riep wat grappigs, tot algemene hilariteit. Een tikje genant, maar aan de andere kant ben ik toch blij en trots dat ik op mijn manier heb kunnen bijdragen aan het succes van zijn show.

Na afloop van de voorstelling werd er door het publiek nog lang nagepraat, en de stelling dat we een schitterende voorstelling hadden bijgewoond werd breed gedeeld. Tobi, bedankt!

Centercom Buitenscène
0800 - 024 24 10

TOBI KOOIMAN

Best Of

Comedy met een vleugje wiskunde

Publicatieprijs Cameretten 2010

"Talent voor een subtiel verhaal, slimme grappen en opvallende reïferenties" (NRC)

WOENSDAG 17 NOVEMBER - PREMIÈRE
DE KLEINE KOMEDE

www.tobinkooiman.nl

Weekpraatje van 14 oktober 2021

- door Jan Winsemius -

Het laatste weekpraatje dateert van 2017. Ter herinnering, dat was toen Golbach nog totaal niet kon schaken. Hij kan het natuurlijk nog steeds niet, maar toch net goed genoeg om bovenaan te staan door vaker te komen dan de rest. Hij staat dus bijvoorbeeld hoger dan Tycho, die natuurlijk ook niet echt kan schaken, maar de schijn redelijk hoog weet te houden door vaker te oefenen dan de rest. En ook hoger dan Sven, die volgens de theorie van Sven de hoogste rating heeft en dus de beste is. Hij heeft overigens een strategie om dat zo te houden. Elke concurrent wordt extern ingedeeld tegen een tegenstander waar hij sowieso niet van wint, of tegen een tegenstander die hem verder niet zo veel ratingpunten oplevert. Met dat soort achterbaksheid zou je haast zeggen dat de voormalige penningmeester voorzittersmateriaal is, maar over de bekerloting een andere keer.

Mijn punt is: lui die verder niet zo veel te doen hebben – ik noem geen namen – zijn toch in het voordeel. Had Fischer daar geen klok voor kunnen bedenken? Zodra je thuis gaat zitten schaken begint de klok voor de volgende pot te lopen. Ik kan zo een lijstje maken van een paar spelers die elke clubavond meteen naar de bar mogen omdat ze door de vlag zijn.

Over de bar gesproken. Die sluit nog steeds om 12 uur. Dat is onmiskenbaar irritant, vooral voor diegenen die daadwerkelijk nadenken tijdens het spelen. Mij valt op dat, vooral aan de hoogste bordes van de competitie, de zuivere bartijd regelmatig tot vrijwel nul is gereduceerd. Met nog een paar seconden op je klok komt er een hoofd om de hoek met de mededeling dat het bijna tijd is, alsof dat nog niet voldoende duidelijk was.

Ik heb een paar ideetjes om dit probleem op te lossen. Je mag vooruit spelen zodat je zuivere bartijd de hele clubavond beslaat. Eerder beginnen is een mogelijkheid. Als ADE 's middags begint, waarom wij dan niet? Een andere mogelijkheid is om in overleg met je tegenstander korter te spelen. We zouden ook zolang de bar om twaalf uur sluit het increment kunnen afschaffen. Dan weet je precies wat je zuivere bartijd is.

Maar het beste idee dat ik tot nu toe heb is om te spelen met een negatieve increment. Hoe langer je partij is, hoe eerder je klaar bent! De Winsemius-klok. Je kan die klokken laten sponsoren door de bar.

Reacties in de groepsapp:

Floris Golbach: Ha, een ouderwets weekpraatje! Wat een eer om weer eens ordinair afgezeken te worden.
Sander van de Wiel: Hahaha, lekker bezig hoor, geldt ook voor Floris.

Verslaggeving externe competitie

- door Dirk Goes -

10 november 2021	De Amstel	(2030)	- Amsterdam West	(2068)	2½ - 1½
	Joran Donkers	(2163)	Tycho Burgerhoff	(2098)	½ - ½
	Willem Hensbergen	(2009)	Sven Pronk	(2153)	0 - 1
	Marcel Mol	(1976)	Peter Manuel	(2030)	1 - 0
	Theo Hendriks	(1973)	Floris Golbach	(1989)	1 - 0

‘We waren er bijna’, kent u die uitdrukking? Ik moest daaraan denken toen ik op woensdag 10 november jl. getuige was van de bekerclash tussen De Amstel en Amsterdam West. Inderdaad, we waren er bijna, maar net niet helemaal...

De start was nochtans veelbelovend. Halverwege de avond zag de nabije toekomst er beslist zonnig uit, en de eerste uitslagen bevestigden dat beeld.

Tycho Burgerhoff zag zich geconfronteerd met een Aljechin en speelde een scherpe variant die ik nooit eerder had gezien, en dat terwijl ik toch te boek sta als Aljechin-kenner. Ik maakte me dan ook lichte zorgen (glazen zijn bij mij al snel half leeg), maar dat bleek achteraf nergens voor nodig te zijn geweest, en in potremisestand werd het punt gedeeld.

Sven Pronk speelde tegen de ons welbekende Willem Hensbergen een prima partij. Een geïsoleerde pion op d4 werd op voorbeeldige wijze geblokkeerd met een beest van een paard op d5, dat zag er prima uit, en materiaalwinst kon dan ook niet uitblijven. Pionnetje hier, pionnetje daar, Willem in tijdnood, soepele eindspeltechniek en Sven kon aan het bier.

Tussenstand daarmee 1½-½ voor ons, en met een half punt uit de resterende twee partijen zou plaatsing voor de volgende ronde een feit zijn. Dat leek er dik in te zitten. Floris was weliswaar wat moeizaam uit de opening gekomen, maar gaandeweg was zijn stelling toch een beetje opgefleurd. Dat had echter (te?) veel bedenktijd gevergd, en het gebrek daaraan werd hem uiteindelijk noodlottig, 1½-1½.

De laatste partij, met namens Amsterdam West Peter Manuel in de strijd, werd een drama van Shakespeariaanse proporties. In een razend spannende middenspelfase had Peter een stelling bereikt met een kwaliteit meer. Mischien gewonnen, zeker remise, maar de tijd tikte genadeloos door, en langs de lijn zagen de stuurlieders aan wal met ontzetting de seconden op Peters klok wegtikken: 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0 en het onheil was geschied. Tegenstander Marcel Mol claimde de winst, en toen het Peter duidelijk werd wat hij had aangericht bleef op zijn stoel een ontroostbaar hoopje schaker over, wezenloos voor zich uit starend in de eindeloze leegte van de hel die Dante Alighieri voor ogen moet hebben gestaan toen hij zijn beroemde boek ‘La Divina Commedia’ schreef. Het was niet te bevatten...

Terwijl de Uithoornaars de polonaise inzetten, Willem Hensbergen voorop, namen we nog een biertje om van de schrik te bekomen, en ik maakte een praatje met een in ruitjesjas geklede toeschouwer, die in het gezelschap van zijn jonge vriend het spektakel had gadeslagen. Een heer van stand, dat zag je meteen. “Ach, hoe vreselijk is dit alles, als u begrijpt wat ik bedoel” stamelde hij, en ik knikte instemmend. Ik wist precies wat hij bedoelde.

22 oktober 2021	Amsterdam West SGA 1 (1977)	-	ENPS SGA 1 (1950)	4½ - 3½
	Tycho Burgerhoff (2098)	-	Aran Kohler (2134)	1 - 0
	Peter Manuel (2030)	-	Jildo Kalma (1864)	1 - 0
	Ansgar Mohnkern (2023)	-	Ardin Bosboom (2160)	0 - 1
	Floris Golbach (1989)	-	Jeannot Tuijnman (1642)	1 - 0
	Remco Hillebrandt (1940)	-	Peter Hoekstra (2044)	0 - 1
	Jan Winsemius (1921)	-	Stefan Lehmann (1968)	0 - 1
<i>Uw verslaggever:</i>	Mark Nieuwenbroek (1916)	-	Peter Nitschke (1949)	½ - ½
<i>Dirk Goes</i>	Thomas Hufener (1896)	-	Bas Jonkers (1838)	1 - 0

De eerste wedstrijd van het seizoen 2021/2022, en daarmee de eerste sinds dik anderhalf jaar, werd met lichte zorg tegemoet gezien. Met een gemiddelde rating van 2003 is Amsterdam West 1 dit seizoen op papier het op één na minst sterke team in de hoofdklasse, en ENPS met een gemiddelde rating van 2111 het sterkste. Het trof dan ook bijzonder dat onze gasten zonder hun kanonnen Tom Bottema, Daan Zult en Wim Luberti kwamen opdaven, dat scheelde een flinke slok op een borrel. Toegegeven, wij moesten het doen zonder onze illustere kopman, de plaatselijk wereldberoemde Sven Pronk, maar toch, het vertrouwen in een goede afloop van deze wedstrijd was welhaast tastbaar.

Neemt niet weg dat het initiatief aanvankelijk duidelijk bij onze gasten lag, en rond 23.00 uur vertoonde het virtuele scorebord een 3-2 achterstand. Ansgar Mohnkern, Remco Hillebrandt en Jan Winsemius gingen onderuit, Peter Manuel deed wat terug met een gedegen overwinning, en Tycho Burgerhoff scoorde een fraaie *Anschluss-treffer* door de legendarische Aran Kohler te kloppen.

Met nog drie borden te gaan steeg de spanning naar het toppunt. Floris Golbach was op rating zwaar favoriet, maar daar was op het bord bar weinig van te merken. Hooguit ietsje beter op grond van het looperpaar, maar het was duidelijk dat er nog hard moest worden gewerkt. Uiteindelijk gaf het ratingverschil dan toch de doorslag, 3-3. Thomas Hufener bracht ons op de rand van de overwinning door een dubbeltoreneindspel met een pion meer over de streep te brengen, en het was Mark Nieuwenbroek die zich tot *man of the match* liet kronen. In wederzijdse tijdnood verdedigde hij een beroerde stelling dermate taai dat zijn tegenstander niets anders restte dan met ongewijfeld frisse tegenzin een remiseaanbod te accepteren. *Phew!*

Mark Nieuwenbroek, *man of the match!* En overigens ook de best geklede...

3 november 2021	De Raadsheer SGA 3 (1600)	-	Amsterdam West SGA 6 (1950)	4½ - 3½
	Bart Romijn (1759)	-	Jan Pieter Streef (1615)	1 - 0
	Anjo Vlug (1577)	-	Hans Balhuizen (1589)	1 - 0
	Ton van Garderen (1667)	-	Rob Thijssing (1560)	1 - 0
	Menno Keuken (1656)	-	Herbert Tulleken (1519)	1 - 0
	Peter Bosschieter (1565)	-	Kees Heijnis (1439)	1 - 0
	Bert Bergshoeff (1491)	-	Pieter Venema (1513)	0 - 1
<i>Uw verslaggever:</i>	Jeroen Visser	-	Nanne Kingma (1509)	0 - 1
<i>Dirk Goes</i>	Peter Voets (1488)	-	Andre Marcus (1478)	½ - ½

Als schaakhooligan maak ik er een gewoonte van om met enige regelmaat Amsterdam en omstreken onveilig te maken, en dit leek me nou een plezante wedstrijd om bij te wonen. Wat is er leuker dan je clubgenoten te fêteren door na een gewonnen wedstrijd een confettikanon op hen af te vuren, al dan niet voorafgegaan door een welverdiende bierdouche? Ik stond reeds op het punt van vertrekken, toen ik nog snel even door de TV-gids bladerde en mijn oog viel op het programma-aanbod dat RTL 7 in petto had:

21.00 uur *Borussia Dortmund - Ajax*

En daar gingen mijn goede voornemens, als sneeuw voor de zon... U zult het daarom moeten doen met wat scorebordjournalistiek, en wel als volgt. De hogere bordes gingen er met 5-0 af, en daarmee was de wedstrijd beslist. De bordes 6 tot en met 8 hadden meer succes: Pieter Venema en Nanne Kingma kwamen tot winst en Andre Marcus deed er een halfje bij, eindstand 5½-2½ voor De Raadsheer.

Volgende keer beter mannen, dan kom ik zeker kijken, op voorwaarde dat de Godenzonen niet spelen die avond...

4 november 2021	Amsterdam West SGA 1 (1973)	-	Oosten-Toren SGA 1 (1789)	7½ - ½
	Sven Pronk (2153)	-	Theo Gosman (2019)	1 - 0
	Frans Schoffelmeer (1935)	-	Hans van Doggenaar (1805)	1 - 0
	Peter Manuel (2030)	-	Paul van Sonderen (1680)	1 - 0
	Remco Hillebrandt (1940)	-	Chris Regeling (1775)	1 - 0
	Floris Golbach (1989)	-	Hans Koonings (1690)	1 - 0
	Jan Winsemius (1921)	-	Diego Lont (1725)	1 - 0
<i>Uw verslaggever:</i>	Thomas Hufener (1896)	-	Wim Leene (1811)	1 - 0
<i>Dirk Goes</i>	Mark Nieuwenbroek (1916)	-	Gerard Buskermolen (1805)	½ - ½

In de thuiswedstrijd tegen Oosten-Toren haalde het eerste SGA-team hard uit. Onder aanvoering van kopman Sven Pronk, die aan een tijdje niet scheren een modieus baardje bleek te hebben overgehouden, werden de arme Oosten-Torenaren finaal onder de voet gelopen. Mark Nieuwenbroek, in de wedstrijd tegen ENPS nog *man of the match*, was ditmaal de enige die niet tot winst kwam. Mark: "Ik stond mooi, maar ik kon de beslissende klap niet vinden, en aan het eind van de partij kon mijn tegenstander eeuwig schaak geven". Kan gebeuren...

De partij van Jan Winsemius was zonder meer de meest memorabele van de avond. Dan stond Jan weer eens totaal gewonnen, dan weer zijn tegenstander, op een gegeven moment durfde ik bijna niet meer te kijken... Maar ten slotte, na een totaal maar dan ook totaal uit de hand gelopen potje hotseknotsbegoniaschaak, was er dan toch winst voor onze publieksspeler bij uitstek. Natuurlijk wilde ik de partij hebben om die voor het nageslacht te bewaren, maar Jan achtte deze ongeschikt voor publicatie. "Het ging allemaal helemaal nergens over" verklaarde hij stoer, en als verslaggever heb je je daar bij neer te leggen.

Jan Winsemius: "Het ging allemaal helemaal helemaal nergens over."

EISEN ZWEMDIPOMA A

GEKLEED: met voetsprong te water, 15 seconden watertrappen, 12,5 meter schoolslag, onder een lijk door duiken, ½ draai om lengte-as, 12,5 meter rugslag, uit het water klimmen.

6 november 2021	Amsterdam West KNSB 2 (1883)	-	A'dam Berserkers KNSB 1 (2204)	0 - 8
	Iwan Bonoo (1992)	-	Vincent Blom (2297)	0 - 1
	Paul Scheermeijer (1942)	-	Ilias van der Lende (2368)	0 - 1
	n.o.	-	Bart von Meijenfeldt (2218)	0 - 1
	Thomas Hufener (1905)	-	Danny de Ruiter (2273)	0 - 1
	René Pijlman (1907)	-	Jonathan de Kleuver (1879)	0 - 1
	Ridens Bolhuis (1871)	-	Arian de Bruijne (1889)	0 - 1
<i>Uw verslaggever:</i>	Rob Kotmans (1786)	-	Edwyn Mesman (2207)	0 - 1
<i>Dirk Goes</i>	Frank van de Pavoordt (1779)	-	Miguelo Admiraal (2499)	0 - 1

De Amsterdam Berserkers zijn een jonge vereniging, op 16 oktober 2020 opgericht door een groepje schaakvrienden, grotendeels woonachtig in Amsterdam, met in hun gelederen maar liefst twee IM's en drie FM's. In de eerste KNSB-ronde werd Het Witte Paard Zaanstad 1 met 8-0 afgedroogd, en in de tweede ronde wonnen ze met 7½-½ van het Haagse SHTV 2. Duidelijke cijfers! Zou het tegen ons tweede KNSB-team ook 8-0 worden?

Helaas, dat werd het wel degelijk... We hadden toch een niet onaardig team op de been gebracht, met een gemiddelde rating van 1883. Menig schaakvereniging zou daar jaloers op zijn, maar de Berserkers waren domweg te sterk, en niet zo'n beetje ook. Natuurlijk, het seizoen duurt nog lang, maar ik durf het aan ze langs deze getikte weg alvast te feliciteren met het kampioenschap.

Spelers van Amsterdam West 2, ge hebt allen verloren, voorwaar geen pretje. Moge de gedachte dat het beter is te verliezen met schaken dan met boksen jullie tot troost zijn. En voor de beminde gelovigen onder jullie verwijs ik naar het bijbelboek Handelingen, waarin Jezus zegt dat het beter is te geven dan te ontvangen, precies wat jullie hebben gedaan.

Ter afsluiting nog enige woorden over de etymologie van het woord 'Berserkers'. Waar komt dat vandaan? Wijsneus Wikipedia geeft uitleg:

Berserkers waren Viking-krijgers die zich opwonden tot een staat van extase; in deze staat waren ze formidabele krijgers en schijnbaar ongevoelig voor pijn. Ze droegen huiden van beren die ze met de hand gedood zouden hebben. Die berenvellen droegen ze om gebruik te maken van de angst die mensen hadden voor wilde dieren. Hun naam is hieruit afgeleid: ber betekent beer, en serk betekent huid. Als ze zich in de strijd stortten, ontdeden ze zich van hun berenvellen en vochten in ontbloot bovenlijf.

Weer wat geleerd...

18 november 2021	Amsterdam West SGA 4 (1820)	-	De Amstel SGA 1 (1927)	4 - 4
	Jasper Dekker (1917)	-	Patrick van Lommel (1920)	½ - ½
	Gijs de Waal (1998)	-	Rik Könst (2007)	0 - 1
	Marc Meuwissen (1810)	-	Marcel Mol (1976)	1 - 0
	Casper Hoorn (1801)	-	Willem Hensbergen (2009)	0 - 1
	George Boellaard (1798)	-	Piet Geertsema (1877)	0 - 1
	Partipan Groen in 't Wout (1746)	-	Theo Hendriks (1973)	1 - 0
<i>Uw verslaggever:</i>	Frits Veenstra (1790)	-	Vincent Jongkind (1902)	½ - ½
<i>Dirk Goes</i>	Marlo Coolen (1820)	-	Koen Beentjes (1750)	1 - 0

Bij aanvang van deze wedstrijd was George Boellaard nog niet verschenen. Kan gebeuren natuurlijk, maar toen hij er een kwartiertje later nog steeds niet was begon ik me toch lichte zorgen te maken. Hij zou het toch niet zijn vergeten? Een telefoongesprek bracht duidelijkheid:

George: "Met George"
Dirk: "Ha die George, Dirk hier. Moet jij niet schaken vanavond?"
George: "Shit, da's waar ook, ik kom eraan!"

Twintig minuten later stopte er een taxi voor de deur. George stapte uit en ik liep op hem af om hem te begroeten. George: "Ik ben zo snel vertrokken dat ik er nu pas achterkom dat ik mijn pantoffels nog aan heb".

Frits Veenstra opende de score. Een tactisch grapje leverde hem een pion op, maar daarna ging er iets mis en de partij verzandde in remise. Frits borrelde over van zelfverwijt: "Ik had twee vrijpionnen, geef ik er een weg! Pb6, hoe kom ik erbij?" Het was een vraag die ik niet kon beantwoorden.

Even later kreeg George dameverlies te verwerken. Een echte schaker weet wanneer hij verloren staat, en ik kan u verzekeren dat George een echte schaker is, opgegeven dus. Ik probeerde hem nog te troosten met de woorden "Jammer George, maar trek het je niet aan, je hebt alles gegeven", waarop hij me aankeek en zei "Alles gegeven? Ik heb mijn dame gegeven!"

Vervolgens kwam de partij van Marc Meuwissen tot ontploffing: winst voor onze man. Dat had er lange tijd niet naar uitgezien, want met een kwaliteit minder oogde zijn stelling tamelijk bedenkelijk, en toen de stukken weer in de beginstelling werden gezet dacht ik ook aanvankelijk dat hij had verloren. Maar nee hoor, 'gewoon' gewonnen!

Jasper Dekker kwam met zijn tegenstander remise overeen in een partij waarin nooit veel aan de hand was geweest, en Marlo Coolen bracht met een soepele overwinning de stand op 3-2. Gijs de Waal was in de problemen geraakt en kon stuk- en partijverlies niet voorkomen, 3-3.

Dat was voor Casper Hoorn het sein om de aanval te openen. Hij had met zorgvuldig spel een mooie stelling opgebouwd en achtte de tijd rijp om te oogsten, maar tegenstander Willem Hensbergen liet zich niet zo makkelijk omver lopen. Hij verzette zich hevig en, helaas voor ons, succesvol, 4-3 voor De Amstel. Casper bleef er stoicijns onder: "Shit happens".

En dus moest Partipan in 't Wout winnen om voor het team een punt te redden. Hij stond een kwaliteit voor, maar drie pionnen achter, en tja, hoe staat het dan? Voordeel was wel dat tegenstander Theo Hendriks voortdurend in gierende tijdnood zat en met zijn koning in een mijnenveld terecht kwam. Dan gaat er weleens wat mis, zo ook hier: Df3 mat, en Partipan werd bedolven onder de schouderklopjes.

En zo eindigde deze enerverende wedstrijd in een 4-4 gelijkspel.

Het tonen van een QR-code is verplicht. Rik Könst (De Amstel) meldt zich aan de ingang, Sander van de Wiel onderwerpt hem aan een strenge doch rechtvaardige controle.

27 november 2021	Almere KNSB 1	(1825)	-	Amsterdam West KNSB 1	(1952)	1½ - 6½
	Pim Groot	(1901)	-	Ansgar Mohnkern	(1999)	1 - 0
	Frans Hazenberg	(1839)	-	Tycho Burgerhoff	(2138)	0 - 1
	Bart Krol	(1869)	-	Floris Golbach	(2010)	0 - 1
	Albert Kortendijk	(1813)	-	Frans Schoffelmeer	(1952)	0 - 1
	Jacques Huijzer	(1788)	-	Remco Hillebrandt	(1952)	0 - 1
	Jeroen Wieland		-	Ron Klein	(1974)	0 - 1
<i>Uw verslaggever:</i>	Kees Vlak	(1739)	-	Frits Veenstra	(1793)	0 - 1
<i>Dirk Goes</i>	Philip Huigen		-	Wim van Tuyl	(1798)	½ - ½

Het bijwonen van deze wedstrijd was een beetje een gok, vermits de KNSB in het licht van het oplopend aantal besmettingen de clubs de keuze had gelaten wel of niet te spelen. In het ergste geval had ik onverrichterzake huiswaarts moeten keren, maar het team van Amsterdam West was gewoon aanwezig en er werd gewoon gespeeld. Heel gewoon dus achteraf, maar wat is er nog gewoon in deze barre tijd?

Frits Veenstra en Wim van Tuyl maakten hun debuut in het eerste team en betaalden het in hun gestelde vertrouwen met volle munt uit. Remise bij Wim en winst bij Frits, zo zien we dat graag. Overwinningen van Floris Golbach, Frans Schoffelmeeer en Ron Klein deden de stand op het scorebord doorslaan naar ons voordeel, Remco Hillebrandt deed er voor de zekerheid een vol punt bij, en toen waren er nog twee borden in de strijd. Dat leek hooguit een half punt op te leveren: Tycho Burgerhoff had een pionnetje minder in een eindspel van zware stukken, en Ansgar Mohnkern had te kampen met zware tijdnood. Ansgar ging uiteindelijk daadwerkelijk ten onder, maar Tycho ging *in extremis* met een vol punt naar huis toen tegenstander Frans Hazenberg te ver ging in zijn pogingen aan eeuwig schaak te ontkomen.

Schaakpoëzie

Verlangen

**Komt vrienden, hoort mijn vrome wens,
het zal u licht vermaken.**

**Een diep verlangen brandt in mij,
dat breng ik thans ter sprake.**

**Ik had het eerder moeten doen,
doch tijd en lust ontbraken.
Thans knaagt het in mijn binnenste,
ik mag niet meer verzaken.**

**Want ziet, ik ben ten einde raad,
dit is het uur der wrake
Wat is het dat mijn hart verscheurt?
Welaan, ik kom ter zake:**

**Ik wou – dat is mijn diepste wens –
Ik wou dat ik kon schaken.**

(Jos Timmer)

Laatste gebed

**O Heer, zie toe, ik schiet tekort,
wilt Gij mijn hart ontladen?
Er staat een eindspel op het bord,
ik smeeek u om genade.**

**Zo vaak heb ik een kans gemist
in deze samenleving.**

**Ik ben geen eindspelspecialist,
dus vraag ik om vergeving.**

**Gij die mijn ziel doorgronden kunt,
Gij kent mijn mankementen.
Ik sloeg geen kruis, ik sloeg geen munt,
vergooide mijn talenten.**

**Die dameruïl was foute boel,
ik heb de strijd ontlopen.
Gij weet precies wat ik bedoel,
op U slechts kan ik hopen.**

**Uw winst is binnen handbereik;
wilt Gij mij straks gedenken?
Ontsluit voor mij Uw koninkrijk,
een paard zal ik U schenken.
O Heer, nu ik in tijdnood raak,
en zeker zal verliezen,
verlang ik naar Uw eeuwig schaak,
Dus stel ik voor... remise?**

(Jos Timmer)

De omdraairegel

- door Dirk Goes -

Zoals wellicht bekend ligt mijn schaakcarrière grotendeels achter me, bedolven onder een dikke laag stof, maar een heel enkele keer heb ik nog weleens de neiging achter het bord te kruipen teneinde mijn herinnering aan die goeie ouwe tijd, toen ik nog een actief en veelbelovend schaker was, levend te houden. Zo speelde ik op 23 september jl. in het kader van de interne competitie een partij tegen René Pijlman. Zie wat mij overkwam en huiver...

Wit:	Dirk Goes
Zwart:	René Pijlman

Zojuist heb ik het paard van d2 naar b1 gespeeld, met het simpele plan om met 22. Pc3 druk te zetten op de zwakke pion op d5. Een creatieve gedachte, maar René laat zich niet onbetuigd.

21. .... Dg7

Hmm, okay... Dreigt 22. .... Dh6 met matdreiging op h2, dat was me niet ontgaan, maar ik dacht ach, dan speel ik gewoon 23. g3, probleem opgelost. Toch?

22. Pc3??

Gespeeld in zalige onwetendheid van de ramspoed die mij boven het hoofd hing. Na 22. .... Dh6 heb ik inderdaad 23. g3, maar ik was even de omdraairegel vergeten. Dat komt ervan als je zo weinig speelt...

22. .... Lxh2+!!

Natuurlijk! 23. Kxh2 en pas dan 23. .... Dh6+; 24. Kg1 Pg4 met ondekbaar mat. Ik keek René aan en vroeg "Heb je alles goed doorgerekend", waarop René me glimlachend toeknikte. Dat leek me een mooi moment om het maar eens op te geven.

Voorlopig ga ik maar weer eens een tijdje met schaakpensioen. Help me herinneren...

Externe competitie seizoen 2021/2022

Meest actuele standen:

KNSB, 4 ^e klasse D: Amsterdam West 1				Gesp	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Amsterdam West 1	4	8	24½						4½		5½	8	6½	
2.	De Rode Loper 1	4	7	20							4	5	5	6	
3.	Purmerend 2	4	5	16					1½	4		5½	5		
4.	Moira Domtoren 1	3	4	15½			6½		3				6		
5.	Woerden 1	3	3	12½	3½		4	5							
6.	Magnus Leidsche Rijn 1	3	3	11½		4						3		4½	
7.	Paul Keres 5	4	2	13	2½	3	2½		5						
8.	VAS 4	4	0	8	0	3	3	2							
9.	Almere 2	3	0	7	1½	2			3½						

KNSB, 4 ^e klasse F: Amsterdam West 2				Gesp	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Amsterdam Beserkers 1	4	8	31					8	7½	7½	8			
2.	VAS 3	4	7	21½				5	6½	4	6				
3.	Zuid-Oost United 1	3	4	15½		3				5½				7	
4.	Amsterdam West 2	4	4	15	0	1½							5½	8	
5.	Promotie 2	4	3	12	½	4	2½							5	
6.	SHTV 2	3	2	9	½	2							6½		
7.	HWP Zaanstad 1	2	2	6½	0								6½		
8.	DD 3	3	0	5½				2½		1½	1½				
9.	LSG 5	3	0	4			1	0	3						

SGA, hoofdklasse: Amsterdam West 1				Gesp	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	VAS 1	2	4	14½							7½	7		
2.	Caissa 1	2	4	14									6½	7½
3.	Amsterdam West 1	2	4	12						4½				7½
4.	ENPS 1	2	2	8½					3½			5		
5.	Caissa 2	2	2	6½	½								6	
6.	De Raadsheer 1	2	0	4	1			3						
7.	Paard d4 1	2	0	3½			1½			2				
8.	Oosten Toren 1	2	0	1			½	½						

SGA, 1 ^e klasse A: Amsterdam West 2				Gesp	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Caissa 3	2	4	10½								5½	5		
2.	VAS 2	2	4	9					4½	4½					
3.	De Amstel 1	2	3	9½							4	5½			
4.	Amsterdam West 2	2	2	9½			3½				6				
5.	Boven IJ 1	2	2	9			3½							5½	
6.	Amsterdam West 4	2	1	6			4	2							
7.	De Volewijckers 1	2	0	5			2½		2½						
8.	Chaturanga 1	1	0	3			3								
9.	ENPS 3	1	0	2½						2½					

SGA, 1^e klasse B: Amsterdam West 3

	Gesp	Mp	Bp
1. Zukertort Amstelveen 1	1	2	6½
2. Fischer Z 1	1	2	6
3. EsPion 1	1	2	5½
4. ENPS 2	1	2	5
5. Caissa 4	1	0	3
6. Laurierboom Gambiet 1	1	0	2½
7. Amsterdam West 3	1	0	2
8. De Wachter 1	1	0	1½

1	2	3	4	5	6	7	8
6½							
	6						
		5½					
			5				
			3				
		2½					
	2						
1½							

SGA, 1^e klasse A: Amsterdam West 4

	Gesp	Mp	Bp
1. Caissa 3	2	4	10½
2. VAS 2	2	4	9
3. De Amstel 1	2	3	9½
4. Amsterdam West 2	2	2	9½
5. Boven IJ 1	2	2	9
6. Amsterdam West 4	2	1	6
7. De Volewijckers 1	2	0	5
8. Chaturanga 1	1	0	3
9. ENPS 3	1	0	2½

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5½						5		
	4½		4½					
				4	5½			
	3½			6				
	3½						5½	
		4	2					
2½	2½							
3								
			2½					

SGA, 2^e klasse A: Amsterdam West 5

	Gesp	Mp	Bp
1. De Raadsheer 2	2	4	13½
2. VAS 3	2	4	11½
3. Caissa 5	2	4	10½
4. Amsterdam West 5	2	2	9½
5. MSK 1	2	2	6½
6. De Amstel 2	2	0	6
7. De Volewijckers 2	2	0	4
8. EsPion 2	2	0	2½

1	2	3	4	5	6	7	8
7							6½
					4½		7
		5			5½		
		3				6½	
1						5½	
	3½	2½					
			1½	2½			
1½	1						

SGA, 2^e klasse B: Amsterdam West 6

	Gesp	Mp	Bp
1. Pegasus Amstelveen 1	1	2	6½
2. De Raadsheer 3	1	2	5½
3. Almere 1	1	2	4½
4. ENPS 4	1	0	3½
5. Amsterdam West 6	1	0	2½
6. Isolani 1	1	0	1½
7. Oosten Toren 2	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
6½						
	5½					
		4½				
		3½				
	2½					
1½						

SGA, 3^e klasse: Amsterdam West 7

	Gesp	Mp	Bp
1. Caissa 7	2	3	8½
2. ENPS 5	2	3	8½
3. VAS 4	1	2	6
4. Amsterdam West 8	1	2	4½
5. Amsterdam West 7	2	0	7
6. Chaturanga 2	2	0	5½
7. Caissa 6	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
	4				4½	
4				½		
					6	
				4½		
	3½		3½			
3½		2				

SGA, 3^e klasse: Amsterdam West 8

	Gesp	Mp	Bp
1. Caissa 7	2	3	8½
2. ENPS 5	2	3	8½
3. VAS 4	1	2	6
4. Amsterdam West 8	1	2	4½
5. Amsterdam West 7	2	0	7
6. Chaturanga 2	2	0	5½
7. Caissa 6	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
	4				4½	
4				½		
					6	
				4½		
	3½		3½			
3½		2				

SGA, 4^e klasse: Amsterdam West 9

	Gesp	Mp	Bp
1. Zwart op Wit 1	1	2	8
2. Pegasus Amstelveen 1	1	2	5½
3. Amsterdam West 9	1	2	5½
4. De Raadsheer 4	1	0	2½
5. De Volewijckers 3	1	0	2½
6. Caissa 8	1	0	0
7. VAS 5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
					8	
				5½		
			5½			
		2½				
	2½					
0						

Individuele scores:**Amsterdam West KNSB 1**

	Score	TPR
Remco Hillebrandt	4 uit 4	2146
Frans Schoffelmeer	4 uit 4	2253
Tycho Burgerhoff	3 uit 3	2333
Floris Golbach	3 uit 4	2025
Ron Klein	3 uit 4	1839
Peter Manuel	2 uit 3	2022
Ansgar Mohnkern	2 uit 3	1963
Sven Pronk	2 uit 3	1956
Frits Veenstra	1 uit 1	2141
Wim van Tuyl	½ uit 1	
Jan Winsemius	0 uit 1	1265
Paul Helmer	0 uit 1	1090

24½ uit 32**Amsterdam West KNSB 2**

	Score	TPR
Iwan Bonoo	2½ uit 4	2098
Thomas Hufener	2 uit 3	2055
Paul Scheermeijer	2 uit 4	1957
Frank van de Pavoordt	2 uit 4	1853
René Pijlman	2 uit 4	1801
Ridens Bolhuis	2 uit 4	1696
Rob Kotmans	1½ uit 4	1787
Casper Hoorn	1 uit 1	1902
Partipan Groen in 't Wout	0 uit 1	1223
Vincent Panhuysen	0 uit 1	1179
Reglementair	0 uit 2	

15 uit 32

Amsterdam West SGA 1	Score	TPR
Thomas Hufener	2 uit 2	2560
Peter Manuel	2 uit 2	2507
Floris Golbach	2 uit 2	2401
Tycho Burgerhoff	1 uit 1	2869
Sven Pronk	1 uit 1	2754
Frans Schoffelman	1 uit 1	2540
Remco Hillebrandt	1 uit 2	1910
Jan Winsemius	1 uit 2	1847
Mark Nieuwenbroek	1 uit 2	1877
Ansgar Mohnkern	0 uit 1	1425

12 uit 16

Amsterdam West SGA 2	Score	TPR
Aldo van de Woestijne	2 uit 2	2518
Frans Schoffelman	1½ uit 2	1974
Paul Scheermeijer	1½ uit 2	1955
Wim van Tuyl	1½ uit 2	1746
Mehmet Elliyasa	1 uit 1	2525
Iwan Bonoo	1 uit 2	1959
Rob Kotmans	½ uit 2	1712
Jeroen Cromsigt	½ uit 2	1545
Andy Gerritsen	0 uit 1	925

9½ uit 16

Amsterdam West SGA 3	Score	TPR
Jasper Dekker	½ uit 1	1968
Wim van Tuyl	½ uit 1	1906
Erik Dekker	½ uit 1	1903
Marlo Coolen	½ uit 1	1732
Paul Helmer	0 uit 1	1437
Mehmet Elliyasa	0 uit 1	1239
Rik Hendriks	0 uit 1	1132
Himmet Obut	0 uit 1	1069

2 uit 8

Amsterdam West SGA 4	Score	TPR
Partipan Groen in 't Wout	1½ uit 2	2074
Marlo Coolen	1½ uit 2	2054
Marc Meuwissen	1 uit 1	2711
Jasper Dekker	1 uit 2	1953
Gijs de Waal	½ uit 2	1708
Frits Veenstra	½ uit 2	1663
Olivier Hersperger	0 uit 1	1218
George Boellaard	0 uit 2	1178
Casper Hoorn	0 uit 2	1237

6 uit 16

Amsterdam West SGA 5	Score	TPR
Sander van de Wiel	2 uit 2	2209
Arie van Walraven	1 uit 1	2388
Serkan Ozkoc	1 uit 1	2328
Hilbrand Bruinsma	1 uit 1	2293
Bert van de Laar	1 uit 2	2214
Osama Karwan	1 uit 2	1637
Aurian de Briey	1 uit 2	1601
Vincent Panhuysen	½ uit 1	1618
Rob Thijssing	½ uit 1	1559
Ralph Sanders	½ uit 1	1439
Rein Gerritsen	0 uit 1	794
Bas van den Berg	0 uit 1	

9½ uit 16

Amsterdam West SGA 6	Score	TPR
Pieter Venema	1 uit 1	2226
Nanne Kingsma	1 uit 1	
Andre Marcus	½ uit 1	1488
Jan Pieter Streef	0 uit 1	1024
Rob Thijssing	0 uit 1	932
Herbert Tulleken	0 uit 1	921
Hans Balhuizen	0 uit 1	842
Kees Heijnis	0 uit 1	830

2½ uit 8

Amsterdam West SGA 7	Score	TPR
Dimitar Argirov	2 uit 2	2227
Ichelle Dekker	2 uit 2	2113
Jonathan Dürckheim	1 uit 1	
Thijs Boon	1 uit 2	1342
Cees Flikweert	½ uit 2	1330
Klaas Knoester	½ uit 2	1135
Marjolein Aarten	0 uit 1	651
Wouter van de Kamer	0 uit 2	631
Sofie Roels	0 uit 2	588

7 uit 16

Amsterdam West SGA 8	Score	TPR
Ronald Kersbergen	1 uit 1	2172
Ralph Sanders	1 uit 1	2118
Ron Segers	1 uit 1	2021
Edward Waersegers	1 uit 1	
Bert Dreef	½ uit 1	1555
Henk van de Berg	0 uit 1	716
Willem Visser	0 uit 1	675
Paul Rasor	0 uit 1	

4½ uit 8

Amsterdam West SGA 9	Score	TPR
Tony Hall	½ uit 1	1491
Jan van der Heyden	1 uit 1	
Brent Waersegers	1 uit 1	2114
Jonathan Dürckheim	1 uit 1	1987
Edward Waersegers	0 uit 1	
Jan Looijen	1 uit 1	2123
Jan Warmerdam	0 uit 1	535
Ric Soeurt	1 uit 1	1977

5½ uit 8

Communicatie door het bestuur met de leden

Van:	Paul Scheermeijer
Aan:	Alle leden van Amsterdam West
Datum:	16 november 2021
Onderwerp:	Zaal open komende donderdagen!
<p>Beste clubgenoten,</p> <p>Zoals u waarschijnlijk wel heeft vernomen, zijn de coronamaatregelen weer aangescherpt en gaat de horeca dicht om 20.00. Sporten mag echter doorgaan, en na overleg met het Bilderdijkpark hebben we kunnen afspreken hoe wij kunnen doorsporten en toch een drankje kunnen nuttigen in onze vertrouwde zaal.</p> <p>Ten eerste verzoeken wij iedereen om zich aan de geldende maatregelen te houden, zoals zoveel mogelijk afstand houden, handen wassen, en bij ziekteverschijnselen thuis blijven. Er geldt een coronatoegangsbewijs, dus iedereen moet deze bij zich hebben en zal worden gescand bij de deur. Door het controleren op het ctb hoeft de anderhalvemeterafstand niet zittend te worden aangehouden. Staat u op, houd dan ook zoveel mogelijk weer de anderhalve meter aan. Wij raden iedereen aan tijdens de avond een mondneuskapje te dragen.</p> <p>Ten tweede sluiten we ook na de partij, dus om 00.00 moet alles opgeruimd zijn en moet iedereen weer naar buiten. Ook zijn toeschouwers niet toegestaan.</p> <p>Ten derde koopt de club een aantal consumpties in en betaalt die voor 20.00 aan het Bilderdijkpark, zodat de horeca dicht kan om 20.00. Na 20.00 mag er geen consumptie meer worden betaald. Wij kunnen daarna koffie en biertjes pakken, maar iedereen moet deze wel op de individuele lijst afturven, waarna de club u deze later in rekening brengt.</p> <p>Wij hopen op ieders gezond verstand en medewerking, zodat wij allemaal onze gezondheid kunnen behouden, en bovendien onze goede verstandhouding met het Bilderdijkpark nog lang kunnen volhouden!</p> <p>Hopende op vele mooie clubavonden,</p> <p>Met vriendelijke groet,</p> <p>Paul Scheermeijer, voorzitter sv Amsterdam West</p>	

Van:	Paul Scheermeijer
Aan:	Alle leden van Amsterdam West
Datum:	28 november 2021
Onderwerp:	Club gesloten door covid-regels
<p>Beste clubgenoten,</p> <p>Het zal u niet zijn ontgaan dat er weer een (gedeeltelijke) lockdown is afgekondigd. De consequenties voor ons zijn dat we voorlopig (zeker de komende drie weken) weer dicht gaan. Wij hopen op een voorspoedig herstel van de patiënt Nederland, zodat we inderdaad over 3 weken weer open kunnen. Houdt a.u.b. de communicatie door de overheid hierover in de gaten.</p> <p>Met vriendelijke groet,</p> <p>Paul Scheermeijer, voorzitter sv Amsterdam West</p>	

Jeugdberichten

– door Amanda Werner –

Na de zomer konden de jeugdlessen gelukkig meteen weer starten. We hebben maar liefst 25 nieuwe kinderen mogen verwelkomen, met zeer uiteenlopende leeftijden en niveaus!

Nojan Nematollahifard en Sofie Roels zijn als leraar begonnen, en daar zijn we uiteraard super blij mee met al deze nieuwe kinderen. Welkom, iedereen!

Toernooien

De eerste fysieke wedstrijden konden weer plaatsvinden!

Aan het TK-D in Muiderberg deden Richard, Rowan, Francis, Emlyn en Joel mee. Zij behaalden een mooie vierde plek.

Er deden een heleboel kinderen mee aan de Zwarte Veulen Grand Prix bij VAS, de eerste SGA Grand Prix van dit jaar, en Joel, Francis, Emlyn, Tommy, Sven en Tiago vielen allemaal in de prijzen. Gefeliciteerd iedereen!

Brent heeft namens de SGA meegedaan aan het 61e Huttontoernooi. Hiervoor worden de beste spelers per regio uitgenodigd om mee te doen, dus het was een hele eer voor Brent om te worden uitgenodigd. Zijn C-team was in topvorm en zij werden eerste! Gefeliciteerd, Brent!

Externe competitie

Speelronde 1 speelden beide C-teams thuis. Team 1 verloor ondanks vier spannende partijen met 0-4 van VAS AB1. Team 2 had het in de eerste klasse zwaar tegen Zukertort C3 en verloor met 1-3 en 0-4.

In ronde 2 speelden beide teams uit tegen Caissa. Ons eerste team wist dit keer te winnen van Caissa C1 met 4-0 en staat daarmee na twee rondes in de middenmoot van de hoofdklasse. Ons tweede team had het wederom erg zwaar en staat na twee rondes helaas laatste. Blijven oefenen, dan komen de punten wel!

Online

Ook online vinden nog toernooien plaats. Joel heeft bij het Raadsheer rapidtoernooi voor volwassenen de laatste groep met 7 uit 7 gewonnen. Bovendien heeft hij op 13 december meegedaan aan de teambattles voor senioren. Hij scoorde 14 punten met een TPR van 2150!

Corona

Helaas zijn de clubavonden voorlopig weer opgeschort door de coronamaatregelen, maar SGA heeft meteen op lichess een online competitie op de donderdagavond opgezet en daar doen dit keer steeds heel veel kinderen van SVAW aan mee! En we doen het heel goed! Ga zo door iedereen!

Volg ons ook op Facebook en/of Instagram!

Waarom Max wereldkampioen werd

- door Jeroen van den Berg -

Vanaf zijn debuut in de Formule 1 volg ik de verrichtingen van Max Verstappen op de voet. Ik weet nog dat ik zelf in de auto zat, in Wijk aan Zee nota bene, toen ik op Langs de Lijn live getuige was hoe Max zijn eerste Grand Prix ging winnen, in Barcelona. Max had toen nog geen rijbewijs, want hij was pas 17 jaar. Mijn broer Bas begon ook steeds meer van de Formule 1 te houden, en toen onze vriend en clubgenoot Ralph Sanders een heuse kenner bleek, besloten we elke GP gedrieën te gaan kijken. Eigenlijk net zoals bij voetbal: met wat bier in de buurt, wat kaas en leverworst, en chips natuurlijk. Bas en ik leerden veel van Ralph, en na één seizoen samen kijken waren ook mijn broer en ik 'kenners'.

Het samen kijken leidde tot veel drama's en successen. Als Max er weer eens eentje in grote stijl had gewonnen, bleven we meestal bij Bas hangen en plakten we er nog wat voetbal aan vast. Als Max uitviel, of simpelweg werd overklast door Lewis, verlieten Ralph en ik de woning van Bas meestal snel. Geregeld ergerden wij ons aan de vaste presentatoren in de studio: Rob, Robert, Tim en Tom. Vanaf het moment dat Max zijn tweede GP won, noemden zij onze man steevast "de beste coureur aller tijden". Wij, ook chauvinistisch - zeker weten - vonden dat toch nog wat vroeg. Bovendien won Lewis bijna alles, dus waarom nu al die Hollandse heldenverering? Het is wel tekenend voor de parallellen met het samen voetbal kijken: mopperen op de commentator. Doen we allemaal bij EK's en WK's, dus nu ook bij de GP's. En Rob, Robert, Tim en Tom vinden het volgens mij heerlijk als heel Nederland over hun moppert. Ze zijn er ijdel genoeg voor. En dan is alle aandacht mooi meegenomen, maakt niet uit wat voor soort aandacht.

Toch vonden Bas, ik en Ralph dat er iets moest veranderen. Wijzelf vinden Lewis nog steeds de grootste coureur aller tijden, in tegenstelling tot genoemd kwartet, maar we zagen ook dat Max ieder seizoen dichterbij kwam, en steeds beter en brutaler werd. Maar hoe maak je hem wereldkampioen?

We namen daarom een drastische beslissing in het afgelopen seizoen: we vroegen Dirk Goes om aan te sluiten bij ons groepje. Dirk reageerde in eerste instantie weifelend: "Ja, maar ik heb er helemaal geen verstand van! Het lijkt me overigens wel gezellig." We overtuigden Dirk dat hij met al zijn inhoudelijke racevragen bij Ralph terecht kon en dat er tijdens het kijken naar iedere race alcohol mocht worden gedronken. Toen was Dirk snel om.

En, het moet gezegd, het was nog wel even wennen voor Dirk, in het begin. Toen Bas, ik en Ralph enthousiast werden van een inhaalactie van Perez, dacht Dirk dat we het over voetbalanalist Kenneth hadden. Dirk leerde gelukkig erg snel, en al rap had ook hij het over het juiste moment van een bandenwissel als er regen dreigde. Of werd hij, zoals zovelen, boos op alweer een safety car. Of vertelde Dirk aan ons wanneer Max het beste zijn gridstraf kon pakken bij alweer een nieuwe motor. En ook bereidde Dirk zich goed voor: regelmatig vertelde hij ons waarom een bepaald circuit meer geschikt was voor Red Bull dan voor Mercedes.

Wat vooral opviel na de komst van Dirk in onze ploeg: Max deed vanaf de eerste race mee om het wereldkampioenschap. Sterker, hij nam al vrij snel de leiding in de titelrace. Stond deze tussendoor wel weer even af, maar het bleef het gehele seizoen ongekend spannend. Qua emoties was de race in Azerbeidzjan het meest heftig. Max leidde vrijwel de gehele race soeverein, maar reed aan het slot ineens lek, crashte, en zag zo dus een zekere zege ontnomen worden door een klapband. Boos verlieten Ralph, Dirk en ik de woning van Bas. Pas toen ik thuis was, las ik in onze Appgroep dat Lewis zich na de herstart had verremd, waardoor ook hij was uitgevallen! Onmiddellijk zette ik thuis de TV weer aan om dat moment nog vele malen herhaald te zien worden. Perez won, Max was toch weer blij, en onze groep ook. Zij het ditmaal alleen via WhatsApp, en niet live.

Onze groep werd steeds hechter, en toen de spanning het afgelopen seizoen steeg was het jammer dat we enkele keren niet samen konden kijken, door verplichtingen elders van een of zelfs twee van de vier. Aan het slot van het seizoen waren we gelukkig weer compleet, met die allerlaatste race in Abu Dhabi als absolute apotheose. Ineens was de door ons zo vaak vervloekte safety car onze beste vriend. Of eigenlijk was dat de gecrashte Nicholas Latifi, want hij was het die de safety car noodzakelijk maakte.

Natuurlijk wisten wij het al lang. Wij schakers weten namelijk alles beter. De eerste wereldtitel van Max, 86 jaar nadat die andere Max voor de eerste keer wereldkampioen werd, kwam niet door Max zelf; of door Lewis; of door Jos; of door Nicholas; of door Rob, Robert, Tim en Tom.

Nee, het kwam door Dirk.

Gefopt!

Een tijdje geleden speelde Herbert Tulleken op chess.com een partij die hem nog lang zal heugen. Het gebeurt immers niet elke dag dat je een partij wint die slechts acht zetten in beslag neemt, en natuurlijk wilt u weten hoe dat in zijn werk ging. Herbert heeft zwart tegen ene Martinade.

1. d4 Pf6; 2. Lf4 d6; 3. e3 Pc6; 4. Pf3 Lg4; 5. c4 e5; 6. dxe5 dxe5; 7. Dxd8+ Txd8

(zie diagram hiernaast).

8. Pxe5?? Td1 mat!

De moraal van dit verhaal: altijd achterdochtig worden wanneer je tegenstander 'zomaar' een pion weggeeft. Dingen die te mooi zijn om waar te zijn, zijn dat vaak niet.

KNSB Ratinglijst per 1 december 2021

Op naam	1 dec. 2021	1 nov. 2021	1 okt. 2021	1 sept. 2021	1 mrt. 2021	1 febr. 2021
Aarten, Marjolein	1371	1383	1383	1414	1414	1414
Adamson, Rob	1258	1258	1258	1258	1258	1258
Balhuizen, Hans	1576	1589	1589	1589	1589	1589
Basyigit, Göksel	1681	1681	1681	1681	1681	1681
Berg, Bas van den	1585	1580	1580	1580	1580	1580
Berg, Henk van de	1377	1392	1392	1392	1392	1392
Berg, Jeroen van den	1981	2007	2007	2003	2003	2003
Berg, Jo van den	1344	1344	1344	1344	1344	1344
Berg, Steef van de	1309	1316	1316	1316	1316	1316
Blokker, Gre	802	802	802	802	802	802
Boellaard, George	1781	1798	1798	1798	1798	1798
Bolhuis, Ridens	1888	1871	1888	1880	1880	1880
Bonoo, Iwan	1997	1992	1986	1976	1976	1976
Boon, Thijs	1437	1450	1451	1454	1451	1451
Brouwer, Reitze	1659	1659	1659	1659	1659	1659
Bruinsma, Hilbrand	1656	1647	1647	1647	1647	1647
Burgerhoff, Tycho	2138	2105	2098	2069	2069	2069
Coolen, Marlo	1724	1700	1700	1700	1700	1700
Cramer, Adrienne	1537	1537	1537	1530	1530	1530
Cromsigt, Jeroen	1958	1982	1980	1989	1989	1989
Dekker, Erik	1796	1792	1792	1792	1792	1792
Dekker, Ichelle	1433	1410	1410	1408	1378	1378
Dekker, Jasper	1827	1827	1917	1822	1808	1808
Dreef, Bert	1561	1561	1561	1561	1561	1561
Duin, Roelf Jan	1512	1512	1512	1512	1512	1512
Eijk, Dick van der	1842	1853	1864	1864	1864	1864
Eisses, Job	1353	1353	1353	1353	1353	1353
Flikweert, Cees	1540	1555	1555	1555	1555	1555
Elliyasa, Mehmet	1807	1802	1802	1802	1802	1802
Gerritsen, Andy	1795	1813	1813	1813	1813	1813
Goedhart, Gert-Jan	1873	1873	1873	1873	1873	1873
Goes, Dirk	1810	1810	1810	1810	1810	1810
Golbach, Floris	2010	1995	1989	2104	2104	2104
Groen in 't Wout, Partipan	1751	1746	1746	1746	1746	1746
Haastere, Rob van	1762	1762	1762	1762	1762	1762
Hall, Tony	1436	1434	1434	1434	1434	1434
Hattum, Karel van	1291	1283	1283	1283	1283	1283
Heer, Jan de	1556	1556	1556	1556	1556	1556
Heijnis, Kees	1431	1439	1439	1439	1439	1439
Helmer, Paul	1866	1893	1893	1893	1893	1893
Hendriks, Jord	1507	1507	1507	1507	1507	1507
Hendriks, Rik	1720	1728	1728	1707	1707	1707
Hersperger, Olivier	1780	1787	1787	1787	1787	1787
Heyden, Jan van der	1302	1310	1310	1299	1299	1299
Hillebrandt, Remco	1952	1940	1940	1937	1937	1937
Hoekstra, Erik	1714	1714	1714	1714	1714	1714
Hoeven, Gerben van der	2038	2049	2043	2057	2057	2057
Holweg, Sebastiaan	1697	1697	1697	1697	1697	1697
Hoorn, Casper	1779	1801	1801	1797	1797	1797
Hufener, Thomas	1922	1905	1896	1889	1889	1889
Jaarsveld, Jos	1307	1307	1307	1307	1307	1307

Op naam	1 dec. 2021	1 nov. 2021	1 okt. 2021	1 sept. 2021	1 mrt. 2021	1 febr. 2021
Jongh, Benno de	1990	1990	2001	2016	2016	2016
Kalma, Jildo	1839	1864	1864	1864	1828	1828
Kelch, Henk	1594	1594	1594	1594	1594	1594
Kersbergen, Ronald	1556	1547	1547	1547	1547	1547
Kingma, Nanne	1509	1509	1509	1509	1509	1509
Klein, Ron	1974	1980	1980	1983	1983	1983
Knoester, Klaas	1419	1437	1437	1437	1437	1437
Kooiker, Jos	1872	1872	1872	1872	1872	1872
Kooiman, Tobi	2057	2066	2066	2066	2066	2066
Kotmans, Rob	1781	1786	1786	1861	1861	1861
Laar, Bert van de	1597	1587	1587	1606	1606	1606
Littel, Leo	1845	1892	1903	1904	1904	1904
Loermans, Thijs	1521	1521	1521	1521	1521	1521
Looijen, Jan	1222	1193	1193	1199	1199	1199
Lubbers, Johan	2028	2028	2028	2028	2028	2028
Manuel, Peter	2052	2034	2030	2040	2040	2040
Marcus, André	1478	1478	1478	1478	1478	1478
Mercks, Marcella	868	873	873	873	873	873
Mercks, Ruud	1320	1320	1320	1320	1320	1320
Meuwissen, Marc	1828	1810	1810	1810	1810	1810
Mohnkern, Ansgar	1999	2024	2023	2011	2011	2011
Nieuwenbroek, Mark	1913	1916	1916	1916	1916	1916
Obut, Himmet	1680	1696	1695	1688	1688	1688
Ozkoc, Serkan	1626	1590	1590	1590	1590	1590
Panhuysen, Vincent	1568	1544	1544	1470	1470	1470
Pavoordt, Frank van de	1788	1779	1796	1791	1791	1791
Peereboom, Michiel	1602	1602	1602	1602	1602	1602
Pijlman, René	1901	1907	1916	1911	1911	1911
Pronk, Sven	2150	2153	2153	2152	2152	2152
Roels, Sofie	1280	1286	1286	-	-	-
Roos, Maarten	1436	1436	1436	1443	1443	1443
Sanders, Ralph	1418	1386	1386	1380	1380	1380
Scheermeijer, Paul	1946	1942	1953	1947	1947	1947
Scheermeijer, Rob	1875	1875	1875	1875	1875	1875
Schievels, Dick	1679	1679	1679	1679	1679	1679
Schoffelmeer, Frans	1952	1944	1935	1916	1916	1916
Schuur, Jan	1972	1972	1972	1972	1972	1972
Segers, Ron	1334	1323	1323	1323	1323	1323
Soeurt, Ric	1225	1199	1199	1199	1199	1199
Stepanian, Vahe	1407	1407	1407	1407	1407	1407
Streef, Jan Pieter	1608	1615	1615	1615	1615	1615
Strubin, Ivo	1614	1614	1614	1614	1614	1614
Tadrous, George	1369	1375	1375	1375	1375	1375
Thijssing, Rob	1551	1560	1560	1553	1553	1553
Tieleman, Wouter	1628	1628	1628	1628	1628	1628
Tulleken, Herbert	1511	1519	1519	1519	1519	1519
Tuijl, Eric van	1587	1587	1587	1587	1587	1587
Tuyl, Wim van	1798	1796	1796	1796	1796	1796
Veenstra, Frits	1793	1790	1790	1790	1790	1790
Venema, Pieter	1532	1513	1513	1513	1513	1513
Veur, Richard van der	813	813	813	813	813	813
Visser, Tom	1747	1747	1747	1747	1747	1747
Visser, Willem	1342	1355	1355	1355	1355	1355
Vlaming, Sjaak	1687	1687	1687	1687	1687	1687

Op naam

	1 dec. 2021	1 nov. 2021	1 okt. 2021	1 sept. 2021	1 mrt. 2021	1 febr. 2021
Vries, Silvia de	1268	1268	1268	1268	1268	1268
Waal, Gijs de	1943	1998	1998	1998	1998	1998
Waersegers, Brent	1591	1600	1568	1600	1483	1473
Waersegers, Edward	1374	1366	1366	1380	1380	1380
Walraven, Arie van	1658	1645	1645	1649	1649	1649
Warmerdam, Jan	1198	1214	1214	1214	1214	1214
Wiel, Sander van de	1650	1635	1635	1635	1635	1635
Wilde, Jan de	1198	1198	1198	1198	1198	1198
Winsemius, Jan	1887	1921	1921	1921	1921	1921
Woestijne, Aldo van de	1962	1948	1948	1956	1956	1956
Wolgen, Remco	1693	1693	1693	1693	1693	1693
Yahia, Mustapha	1806	1806	1806	1806	1806	1806
Zwartjes, Maarten	1293	1293	1293	1293	1293	1293

Op sterkte

Pronk, Sven	2150	Goes, Dirk	1810	Laar, Bert van de	1597
Burgerhoff, Tycho	2138	Elliyasa, Mehmet	1807	Kelch, Henk	1594
Kooiman, Tobi	2057	Yahia, Mustapha	1806	Waersegers, Brent	1591
Manuel, Peter	2052	Tuyl, Wim van	1798	Tuijl, Eric van	1587
Hoeven, Gerben van der	2038	Dekker, Erik	1796	Berg, Bas van den	1585
Lubbers, Johan	2028	Gerritsen, Andy	1795	Balhuizen, Hans	1576
Golbach, Floris	2010	Veenstra, Frits	1793	Panhuysen, Vincent	1568
Mohnkern, Ansgar	1999	Pavordt, Frank van de	1788	Dreef, Bert	1561
Bonoo, Iwan	1997	Boellaard, George	1781	Heer, Jan de	1556
Jongh, Benno de	1990	Kotmans, Rob	1781	Kersbergen, Ronald	1556
Berg, Jeroen van den	1981	Hersperger, Olivier	1780	Thijssing, Rob	1551
Klein, Ron	1974	Hoor, Casper	1779	Flikweert, Cees	1540
Schuur, Jan	1972	Haastere, Rob van	1762	Cramer, Adrienne	1537
Woestijne, Aldo van de	1962	Groen in 't Wout, Partipan	1751	Venema, Pieter	1532
Cromsigt, Jeroen	1958	Visser, Tom	1747	Loermans, Thijs	1521
Hillebrandt, Remco	1952	Coolen, Marlo	1724	Duin, Roelf Jan	1512
Schoffelmeer, Frans	1952	Hendriks, Rik	1720	Tulleken, Herbert	1511
Scheermeijer, Paul	1946	Hoekstra, Erik	1714	Kingma, Nanne	1509
Waal, Gijs de	1943	Holweg, Sebastiaan	1697	Hendriks, Jord	1507
Hufener, Thomas	1922	Wolgen, Remco	1693	Marcus, André	1478
Nieuwenbroek, Mark	1913	Vlaming, Sjaak	1687	Boon, Thijs	1437
Pijlman, René	1901	Basyigit, Göksel	1681	Hall, Tony	1436
Bolhuis, Ridens	1888	Obut, Himmet	1680	Roos, Maarten	1436
Winsemius, Jan	1887	Schievels, Dick	1679	Dekker, Ichelle	1433
Scheermeijer, Rob	1875	Brouwer, Reitze	1659	Heijnis, Kees	1431
Goedhart, Gert-Jan	1873	Walraven, Arie van	1658	Knoester, Klaas	1419
Kooiker, Jos	1872	Bruinsma, Hilbrand	1656	Sanders, Ralph	1418
Helmer, Paul	1866	Wiel, Sander van de	1650	Stepanian, Vahe	1407
Littel, Leo	1845	Tieleman, Wouter	1628	Berg, Henk van de	1377
Eijk, Dick van der	1842	Ozkoc, Serkan	1626	Waersegers, Edward	1374
Kalma, Jildo	1839	Strubin, Ivo	1614	Aarten, Marjolein	1371
Meuwissen, Marc	1828	Streef, Jan Pieter	1608	Tadrous, George	1369
Dekker, Jasper	1827	Peereboom, Michiel	1602	Eisses, Job	1353

Berg, Jo van den	1344	Zwartjes, Maarten	1293	Warmerdam, Jan	1198
Visser, Willem	1342	Hattum, Karel van	1291	Wilde, Jan de	1198
Segers, Ron	1334	Roels, Sofie	1280	Mercks, Marcella	868
Mercks, Ruud	1320	Vries, Silvia de	1268	Veur, Richard van der	813
Berg, Steef van de	1309	Adamson, Rob	1258	Blokker, Gre	802
Jaarsveld, Jos	1307	Soeurt, Ric	1225		
Heyden, Jan van der	1302	Looijen, Jan	1222		

FIDE Ratinglijst per 1 december 2021

Op naam

Aarten, Marjolein	1450	Hillebrandt, Remco	1968	Peereboom, Michiel	1731
Berg, Jeroen van den	1992	Hoeven, Gerben v.d.	1998	Pijlman, René	1886
Bolhuis, Ridens	1888	Hufener, Thomas	1915	Pronk, Sven	2117
Bonoo, Iwan	1931	Jongh, Benno de	1937	Roels, Sofie	1292
Boon, Thijs	1321	Kalma, Jildo	1826	Scheermeijer, Paul	2024
Coolen, Marlo	1771	Klein, Ron	2014	Scheermeijer, Rob	1879
Cramer, Adrienne	1522	Knoester, Klaas	1582	Schoffelmeer, Frans	2035
Cromsigt, Jeroen	1920	Kooiman, Tobi	2069	Schuur, Jan	1947
Dekker, Ichelle	1435	Kotmans, Rob	2015	Tieleman, Wouter	1760
Dekker, Jasper	1837	Laar, Bert van de	1626	Tuyl, Wim van	1876
Dreef, Bert	1514	Littel, Leo	1878	Veenstra, Frits	1870
Eijk, Dick van der	1930	Lubbers, Johan	2044	Vlaming, Sjaak	1663
Goes, Dirk	1850	Manuel, Peter	2045	Walraven, Arie van	1680
Golbach, Floris	1982	Meuwissen, Marc	1860	Winsemius, Jan	1897
Gr. in 't Wout, Partipan	1619	Mohnkern, Ansgar	1973	Woestijne, Aldo van de	2006
Hattum, Karel van	1344	Panhuysen, Vincent	1528		
Hersperger, Olivier	1798	Pavoordt, Frank van de	1802		

Op sterkte

Pronk, Sven	2117	Eijk, Dick van der	1930	Tieleman, Wouter	1760
Kooiman, Tobi	2069	Cromsigt, Jeroen	1920	Peereboom, Michiel	1731
Manuel, Peter	2045	Hufener, Thomas	1915	Walraven, Arie van	1680
Lubbers, Johan	2044	Winsemius, Jan	1897	Vlaming, Sjaak	1663
Schoffelmeer, Frans	2035	Bolhuis, Ridens	1888	Laar, Bert van de	1626
Scheermeijer, Paul	2024	Pijlman, René	1886	Gr. in 't Wout, Partipan	1619
Kotmans, Rob	2015	Scheermeijer, Rob	1879	Knoester, Klaas	1582
Klein, Ron	2014	Littel, Leo	1878	Panhuysen, Vincent	1528
Woestijne, Aldo van de	2006	Tuyl, Wim van	1876	Cramer, Adrienne	1522
Hoeven, Gerben v.d.	1998	Veenstra, Frits	1870	Dreef, Bert	1514
Berg, Jeroen van den	1992	Meuwissen, Marc	1860	Aarten, Marjolein	1450
Golbach, Floris	1982	Goes, Dirk	1850	Dekker, Ichelle	1435
Mohnkern, Ansgar	1973	Dekker, Jasper	1837	Hattum, Karel van	1344
Hillebrandt, Remco	1968	Kalma, Jildo	1826	Boon, Thijs	1321
Schuur, Jan	1947	Pavoordt, Frank van de	1802	Roels, Sofie	1292
Jongh, Benno de	1937	Hersperger, Olivier	1798		
Bonoo, Iwan	1931	Coolen, Marlo	1771		

Kort nieuws

- door Dirk Goes -

Amsterdam, 3 oktober 2021

De Amsterdamse schaakvereniging De Raadsheer organiseerde op 3 oktober haar jaarlijkse Open Rapidtoernooi, waar de prijswinnaars naar huis gingen met prijzen in natura. In Groep A, de hoogste groep, twee clubgenoten, van wie Floris Golbach met 4 uit 7 in de plus scoorde. Frits Veenstra werd geconfronteerd met tegenstanders die veel sterker waren dan hij, en kon helaas niet voor een verrassing zorgen: 0 uit 7. Zijn humeur leed er niet onder.

Hillegom, 16 oktober 2021

Ook schaakvereniging De Uil kent een jaarlijks rapidtoernooi. Ditmaal verging het Frits Veenstra een stuk beter. In groep A was zijn score van 4 uit 7 goed voor een derde plaats.

Hoogeveen, 15-23 oktober 2021

Jasper Dekker was een van de deelnemers aan het Hoogeveen Open. 9 uit 9 zat er nimmer in, het werd 4½ uit 9. Om redenen van piëteit zal ik zijn TPR onvermeld laten.

Speciaal voor Jasper had de organisatie een eigen parkeerplaats geregeld. Aardige mensen, die Drenten...

Amsterdam, 17 november 2021

Het SGA Open Veteranen Rapid-toernooi werd gespeeld in Gebouw De Poort, de clublokatie van De Raadsheer. Met slechts 24 deelnemers was het toernooi kwantitatief wat matig bezet. Ter vergelijking: twee jaar geleden waren dat er nog 38. Het evenement werd een prooi voor Paul van Haastert met een score van 6 uit 7, Evert-Jan Straat pakte met 5½ punt het zilver, en onze eigen René Pijlman eindigde met 5 punten op de derde plaats. Frans Schoffelman ging met 4½ punt naar huis, en Frits Veenstra incasseerde met dezelfde score een ratingprijs.

9e Best of the West onderbroken door muterend coronavirus

– door René Pijlman –

Op zaterdag 25 september 2021 ging de 9e editie van ons Best of the West- toernooi van start. De 8e editie in 2019/2020 werd na vier rondes afgebroken wegens de coronapandemie en eindigde zonder prijswinnaars. In 2020/2021 kon het toernooi vanwege de lockdown niet worden georganiseerd, maar in de aanloop naar september 2021 hadden we weer goede hoop. Veel mensen waren inmiddels gevaccineerd en de coronamaatregelen vervielen toevallig op de startdatum van het Best of the West-toernooi. Wel moesten alle deelnemers een geldig coronatoegangsbewijs (QR-code) tonen vanwege de horecaregels die golden in speellokaal Bilderdijkpark, maar de meesten vonden dat prima. Enkele deelnemers trokken zich terug toen deze voorwaarde bekend werd.

Ruim 120 deelnemers hadden zich ingeschreven en daarmee zat het toernooi vol. De A-groep (rating vanaf 1600) telt bijna 50 deelnemers, de B-groep (rating tot 1700) ruim 70. Er waren dit jaar wat meer niet-clubleden dan in voorgaande jaren, mogelijk komt dat door de aandacht voor het schaken tijdens de pandemie door o.a. de Netflix-hitserie The Queen's Gambit.

De eerste ronde werd in hoopvolle postpandemische sfeer gespeeld. De dag voor ronde 2 was er een coronapersconferentie waarin de regering nieuwe maatregelen bekend maakte in verband met de oplopende besmettingscijfers door de deltavariant van het virus. We moesten als schaakclub het coronatoegangsbewijs controleren, maar verder kon de ronde doorgaan. Nogal wat deelnemers meldden zich af voor ronde 2, een enkeling trok zich terug uit het toernooi. Met wat minder deelnemers dan normaal, is ronde 2 gewoon gespeeld.

In december besloot de regering opnieuw tot een strenge lockdown, wegens de opkomst van de omikronvariant van het virus. Ronde 3 op 8 januari 2022 moesten we daarom afgelasten. De vierde ronde staat gepland op 5 maart 2022, we zullen zien of het toernooi dan kan worden hervat. Wanneer dat het geval is, zullen we een nieuwe datum bekend maken om de derde ronde in te halen. Ondertussen heeft de KNSB de datum van onze laatste ronde, 25 juni 2022, vastgelegd als reservedatum voor de KNSB-competitie, voor het geval nog een ronde moet worden verplaatst. Mogelijk moeten wij daardoor ronde 7 van het Best of the West naar een andere datum verplaatsen.

Dit is de stand na twee rondes:

Groep A

1.	Rik Hendriks	2	11.	Adri Schoorl	1½
2.	Jouke van Veelen	2	12.	Aldo van de Woestijne	1½
3.	Ridens Bolhuis	2	13.	Gert-Jan Goedhart	1½
4.	Rob Bödicker	2	14.	Jan Timmerman	1½
5.	Iwan Bonoo	2	15.	Ben Wijgers	1
6.	Jonathan van Nie	2	16.	Sven Damen	1
7.	Arjo Andringa	1½	17.	Rolinde den Heijer	1
8.	Mark Gerver	1½	18.	Gerard Kuijs	1
9.	Vincent Panhuysen	1½	19.	Frans Schoffelman	1
10.	Rob Kotmans	1½	20.	Michiel Smit	1

21.	Ton van Garderen	1	34.	Kees Sterrenburg	½
22.	Jeroen van den Berg	1	35.	Kelvin Wu	½
23.	Frans Roes	1	36.	Ralf van den Burg	½
24.	David Quilligan	1	37.	Tony Lith	½
25.	Jeroen Cromsigt	1	38.	Bert Bödicker	½
26.	Hans Leeuwerik	1	39.	Micha Keijer	½
27.	Jeroen Westera	1	40.	Hai Ha Pham	½
28.	Casper Hoorn	1	41.	Maarten Mellegers	½
29.	Jeannot Tuijnman	1	42.	Jeroen Goedhart	0
30.	Tom Meintser	1	43.	Arie van Walraven	0
31.	Osama Karwan	1	44.	Peter van der Vlis	0
32.	Dirk Goes	1	45.	Pjotr van Nie	0
33.	Himmet Obut	½	46.	Paul van Haastert	0

Groep B

1.	Bert Gerards	2	38.	Konrad Groen	1
2.	Roel Spier	2	39.	Don Spier	1
3.	Gerben van Duijkeren	2	40.	Karel Beentjes	1
4.	Nanno Rijnders	2	41.	Bert van de Laar	1
5.	Willem Spaan	2	42.	Robbert ter Hart	1
6.	Joep Heldoorn	2	43.	Rob Baas	1
7.	Stefan Markx	2	44.	Jan Looijen	1
8.	Harrie Boom	2	45.	Carel Dietze	1
9.	Bert Bergshoeff	2	46.	Hans Looman	½
10.	Martin Rekelhof	2	47.	Jan van der Heyden	½
11.	Paul Koks	2	48.	Edward Waersegers	½
12.	Bartho Staalman	1½	49.	Tom Leijdekkers	½
13.	Ailko van der Veen	1½	50.	Sofie Roels	½
14.	Daan Poldermans	1½	51.	Rob Lange	½
15.	Ti de jong	1½	52.	Thijs Boon	½
16.	Bas van den Berg	1½	53.	Jan Koopman	½
17.	Frans de Vreeze	1½	54.	Brent Waersegers	½
18.	Ronald Marcelis	1½	55.	Shrey Shah	½
19.	Ralph Sanders	1½	56.	Michiel van Eijken	½
20.	Tejo Hagen	1½	57.	Henk van de Berg	½
21.	Peter van Gaalen	1½	58.	Marjolein Aarten	½
22.	Rob Thijssing	1	59.	Frans Reitema	½
23.	Adrienne Cramer	1	60.	Steeff van de Berg	½
24.	Raghav Pathak	1	61.	Bert-Jan Melchers	½
25.	Pieter Dijker	1	62.	Jasper Zents	½
26.	Debby Nieberg	1	63.	Richard van der Veur	½
27.	Karel van Hattum	1	64.	Marcella Mercks	½
28.	Willy Au	1	65.	Walter Schram	½
29.	Rufus Ang	1	66.	Ruud Mercks	½
30.	Jord Hendriks	1	67.	Maarten Roos	0
31.	Daniël Hoenderdos	1	68.	Meindert Hofman	0
32.	Cian O'Mahony	1	69.	Nico van Schaijk	0
33.	Tom Smit	1	70.	Jeffrey Becker	0
34.	Victor Bartman	1	71.	Britt van Klaveren	0
35.	Peter Elisen	1	72.	Albert de Wit	0
36.	Paul Keizers	1	73.	Willem Maarschalkerweerd	0
37.	Luuk Hoogeveen	1			

“Er wordt nog gespeeld”

- door Mehmet Elliyasa -

Weet je, schaak spelende komieken hebben het zwaar.
Want schaak is een serieuze sport.
Hoe maak je grappen over schaak?

Stel je komt een leuke dame tegen in de bar.
Wat zeg je dan tegen haar over schaak?
Hee schatje, wil jij mijn stelling eens zien?
Dat kun je niet maken.
Het is te plat.

Ben je wel eens op een schaaktoernooi geweest?
Je kan daar niet in de speelzaal even tegen je tegenstander een leuke anekdote vertellen.
Al begin je fluisterend: “Ik heb laatst toch iets grappigs meegemaakt...”
Iedereen gaat gelijk sissen: stilte!
Alsof ze de clou van je grap al weten.
En de tegenstander?
Die roept gelijk de arbiter erbij en dient een klacht in!

Een potje schaken vind ik trouwens ook zo iets raars.
Je komt aan bij je tafeltje, je groet elkaar beleefd, geeft een hand, je doet net of je even vrienden bent geworden,
je biedt elkaar een drankje aan.
En een paar uur later baal je dat je die tegenstander niet hebt kunnen slachten.
Je vrienden komen je troosten: “Hij heeft geluk gehad”.

En toch is het eigenlijk wel grappig af en toe, als je bijvoorbeeld gratis de dame van je tegenstander mag slaan.
Ik vind dat leuk.
Maar dan mag je er niet om lachen, terwijl dat hartstikke grappig is!
Het wordt nog leuker als die tegenstander ook nog boos zucht om zijn fout: “Oh wat ben ik blind!”
Ik heb dan moeite om niet te gaan proesten van het lachen, want we zijn nu vrienden.

Wat vinden jullie trouwens van het ritueel je stukken weer opzetten als je klaar bent met schaken?
Waarom niet alles gelijk die doos in mikken?
Ken je die mensen die minutieus de stukken weer opstellen?
Pionnen, lopers... dan de paarden weer naar elkaar laten kijken.
Met het tellend vingertje alle stukken nalopen.
Yep, compleet.
Nu nog het bord recht zetten.
De klok uit.
En dan weggelopen. Op naar de bar.
Mag een ander het opruimen.

Proost!

Dove schakers spelen in Zuidoost om Europese titel: 'strijd én verbondenheid'

– door Roelf Jan Duin –

Dit artikel stond eerder in Het Algemeen Dagblad van 20 oktober 2021

Meer dan honderd dove schakers spelen deze week in de Bijlmer om het Europees kampioenschap schaken voor doven. Op het bord wordt harde strijd geleverd, daarbuiten telt ook de verbondenheid. 'De spelers voelen zich hier thuis, het voelt als familie.'

Consternatie in de zaal. Met wilde armgebaren, luide kreten en een woeste blik in zijn ogen beschuldigt een Poolse schaker zijn Britse opponent van vals spel. De toren die plotseling zijn paard pakte op veld h4 was een onreglementaire zet, beweert hij bij hoog en bij laag. Meerdere tolken snellen naar het bord, de organisatie is er ook bij. De schaker uit Birmingham is zich van geen kwaad bewust en legt, zo goed en zo kwaad als het gaat, uit dat er sprake is van een misverstand. Als de gemoederen zijn bedaard kan de partij worden hervat.

"Die Poolse man is niet alleen doof, maar ziet ook erg slecht. Daardoor had hij niet opgemerkt dat de witte toren van f1 naar h1 was verplaatst," legt hoofdarbiter Aart Strik uit. "Gelukkig moeten de spelers iedere zet noteren, dus we konden reconstrueren wat er was gebeurd."

Bij het Europees kampioenschap schaken voor doven, dat deze week gehouden wordt in Sportcentrum Bijlmer, wordt op het scherp van de snede gespeeld. Zo'n 125 schakers met een gehoorverlies van minimaal 55 decibel, afkomstig uit 24 verschillende landen, nemen het tegen elkaar op. En voor sommige deelnemers staat daarbij heel wat op het spel: Oekraïense deelnemers is door de overheid een auto en een aanvulling op hun pensioen beloofd als ze de titel mee naar huis nemen.

Dat het kampioenschap uitgerekend in Zuidoost wordt georganiseerd, hangt samen met het honderdjarig bestaan van de Amsterdamse dovenschaakclub Tot Ons Genoegen (TOG). De vereniging, die wekelijks bijeenkomt aan de Stadhouderskade, telt twintig leden en is samen met Maasstad '87 uit Rotterdam de enige overgebleven schaakclub voor doven in Nederland. Ooit waren dat er zeven, maar de laatste jaren kiezen steeds meer doven en slecht-horenden voor reguliere schaakverenigingen. In principe is een niet-functionerend gehoor geen belemmering voor het schaken, maar om mee te draaien in het verenigingsleven is het wel fijn als je niet de enige bent die doof is. Die verbondenheid is wat TOG zo'n bijzondere club maakt, zegt voorzitter Mark Schenk. "Dove spelers voelen zich hier thuis, het voelt als familie."

Achter het bord wordt een universele taal verstaan, daarbuiten is het lastiger. De Hongaarse gebarentaal is niet hetzelfde als de Spaanse. Dus willen tegenstanders na afloop hun partij samen analyseren, dan moet dat via de internationale gebarentaal, die lang niet iedereen machtig is. En toch is het volgens Krzysztof Checiak, aanvoerder van de Poolse delegatie, een mooie manier om mensen te ontmoeten. En dat dit in Amsterdam kan maakt het extra speciaal, vertelt hij via een geschreven bericht op zijn telefoon. "Dit is de stad van Max Euwe, met een grote schaaktraditie. Als jonge man was ik al fan van Ajax, dat toen drie keer de Europacup 1 won." Voor het Poolse team is deze trip een voorbereiding voor de Olympische Spelen voor doven in 2023, zegt hij.

Ook Anatoli Nikitin, de voorzitter van de sportbond voor doven in Belarus, neemt dit kampioenschap zeer serieus. Het was een hels karwei om de visa rond te krijgen, maar zijn land is nu vertegenwoordigd met drie schakers. Onder hen ook de jongste deelnemer van het toernooi, een jongen van 12, die in zijn divisie aan de leiding gaat. "Dit is goed voor zijn ontwikkeling, maar om echt goed te worden zal hij ook tegen niet-dove mensen moeten spelen."

Dat heeft de beste speler van het toernooi ook zijn hele leven gedaan. Yehuda Gruenfeld is de enige grootmeester van het deelnemersveld, al liggen de gouden jaren inmiddels achter hem. In 1982 en 1990 werd hij kampioen van Israël, nu gaat hij na vier rondes aan de leiding bij het EK voor doven. De niveauverschillen zijn groot: waar op sommige borden op hoog niveau wordt gespeeld, laat een Italiaanse speler zich al na zeven zetten verschalken door een klassiek foefje in de Scandinavische opening: na zeven zetten is hij zijn dame kwijt. Gefrustreerd verfrommelt hij zijn notitieblaadje; boos beent hij weg. Er klinkt een harde kreet, maar de spelers die voorovergebogen boven het bord hangen kijken niet op of om.

Rob Thijssing lid van verdienste!

- door Dirk Goes -

Rob Thijssing was sinds mensenheugenis lid van de Technische Commissie, en toen hij bekend maakte zich met ingang van het seizoen 2021/2022 daaruit terug te trekken was dat voor het bestuur reden hem te benoemen tot lid van verdienste op grond van het vele vrijwilligerswerk dat hij voor de vereniging heeft gedaan. Tijdens de Algemene Vergadering van 2 september jl. werd een en ander bekrachtigd met bloemen en een oorkonde. Rob kreeg er een kleur van, zoals op de foto goed is te zien.

Rob, gefeliciteerd, je hebt het dik verdiend!

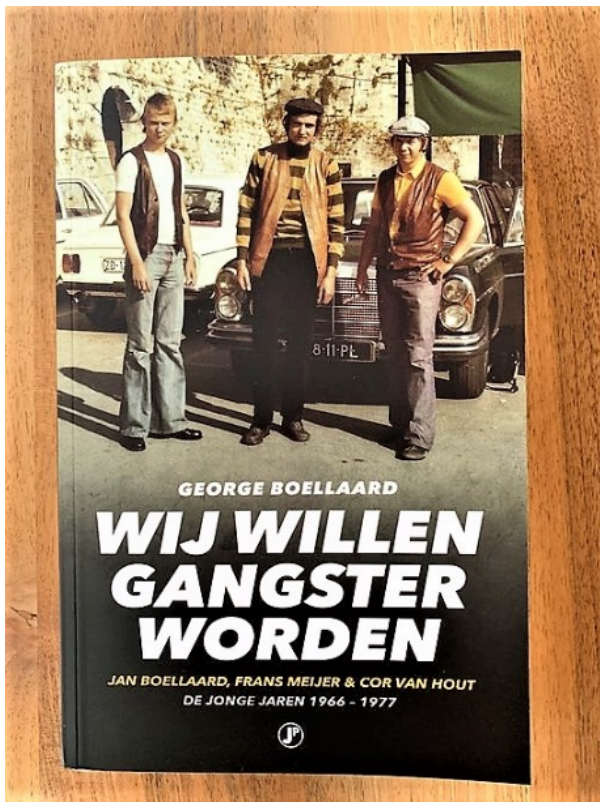
Wij willen gangster worden – een recensie

– door Bas van den Berg –

Begin juni kijk ik op mijn telefoon en zie ik iemand die ik meen te herkennen. Ook zie ik Peter R. de Vries, en dat rijmt totaal niet. De Vries noemt een boek 'uitmuntend', mijn nieuwsgierigheid is gewekt. Wie heeft dat boek geschreven? Ik zet het geluid wat harder en het blijkt inderdaad George Boellaard te zijn, een vriendelijke clubgenoot die niet veel praat; het blijkt een familietrek. Boellaards zijn geen praters, maar doeners.

Wat wil het geval? George blijkt het acht jaar jongere broertje te zijn van Jan Boellaard, een van de Heinekenontvoerders. In het filmpje vertelt George hoe zijn broer Jan een manuscript van wel 1.500 pagina's aan hem heeft overhandigd, met daarbij het verzoek het goed te bewaren en uit handen te houden van journalisten. Binnen de familie is het veilig.

George is nieuwsgierig naar het verleden van zijn broer en begint te lezen: hij heeft goud in handen. Het manuscript mondt uiteindelijk uit in een boek. *Wij willen gangster worden, de jonge jaren 1966-1977* verhaalt over een paar jonge Amsterdamse gasten die stap voor stap steeds beter voorbereid en steeds nadrukkelijker toewerken naar de oerknal van de Nederlandse georganiseerde misdaad, zoals Vico Olling, chef misdaad van Panorama, het uitdrukt in het voorwoord van het boek.

'Hoogtepunt in mijn relatie met Frans is de tienkamp die we met elkaar schaken: 40 zetten in een uur, en daarna een half uur om het uit te maken.'

Pagina 23, George Boellaard over zijn schaakmatch tegen Frans Meijer in *Wij willen gangster worden*. Het werd 5-5. Met het intellect van Frans zat het wel goed, oordeelt George.

Wij willen gangster worden leest als een film. De Boellaards groeien op in de Eerste Keucheniusstraat in Amsterdam. Oudste broer Hennie en de jongste, George, zorgen nauwelijks voor problemen in het gezin, het is Jan die vader Floris Boellaard en moeder Maria van Dorst flink in de gaten moeten houden.

Dat weerhoudt hem er niet van om vriendschap te sluiten met Frans Meijer en later Cor van Hout. Ze rijden op brommers, steken kerstbomen in de fik en vuurwerk af. Jan heeft niks met school, is druk en moeilijk te handhaven. Wel is hij erg handig en vindt al snel werk als timmerman. Jan heeft zijn draai gevonden in het leven en er heerst relatieve rust in het gezin.

Jan en zijn maten zijn gek op films en het daarbij behorende avontuur. Om zo te kunnen leven ontbreekt een belangrijk middel: geld. Want: 'Wie niet steelt of erft, zal werken tot hij sterft'.

En zo gaan de vrienden, hoe jong ze ook zijn, heel planmatig te werk om zoveel mogelijk geld te vergaren in hun leven. Eerst lichamelijk sterker worden, (mislukte) inbraken plegen, en voor het grotere werk wapens verzamelen. Uiteindelijk mondt dit grote plan uit in een spectaculaire overval op het Amsterdamse Girokantoor aan het Singel op 2 april 1976. De jonge criminelen maken 630.000 gulden buit. De politie is onder de indruk van de zeer goed voorbereide overval. In de pers wordt met bewondering verhaald over de vlucht met een speedboot. Het vervult de bloedgabbers met trots.

Clubgenoot George Boellaard heeft met *Wij willen gangster worden* een bijna filmisch verslag geschreven van opgroeiende jeugd in de Staatsliedenbuurt; hoe de een crimineel wordt (Jan) en anderen (Hennie en George) brave burgers. Een fascinerend boek dat binnenkort met *Bloedgabbers, jaren 1977-1982* een vervolg krijgt. Verkrijgbaar vanaf 17 januari 2022.

Ook George Boellaard stond ooit voor de keus. Hij besloot schaker te worden.

Interne competitie seizoen 2021/2022

Stand na ronde 11 d.d. 25 november 2021

1.	Floris Golbach	1986	57.	Tony Hall	838
2.	Aldo van de Woestijne	1714	58.	Cees Flikweert	838
3.	Frans Schoffelmeer	1592	59.	Serkan Ozkoc	836
4.	René Pijlman	1579	60.	Mike de Haan	836
5.	Rik Hendriks	1498	61.	Wouter van de Kamer	830
6.	Aurian de Briey	1458	62.	Jos Kooiker	808
7.	Mark Nieuwenbroek	1445	63.	Michiel Peereboom	800
8.	Paul Scheermeijer	1394	64.	Gert-Jan Goedhart	794
9.	Leo Littel	1370	65.	Wim Visser	790
10.	Jan Winsemius	1358	66.	Rein Gerritsen	790
11.	Remco Hillebrandt	1356	67.	Rob van Haastere	786
12.	Jasper Dekker	1304	68.	Edward Waersegers	784
13.	Tycho Burgerhoff	1297	69.	Frank van de Pavoordt	779
14.	Rob Kotmans	1291	70.	Jan van der Heyden	774
15.	Dimitar Argirov	1289	71.	Rui Belem	774
16.	Wim van Tuyl	1269	72.	Marc Meuwissen	773
17.	Casper Hoorn	1262	73.	Ronald Kersbergen	764
18.	Gijs de Waal	1252	74.	Dirk Goes	752
19.	Iwan Bonoo	1233	75.	Jo van den Berg	741
20.	Sven Pronk	1202	76.	Nojan Nematollahifard	737
21.	Mehmet Elliyasa	1201	77.	Maher Barakat	725
22.	Bert van de Laar	1157	78.	Morad Ibrahim	724
23.	Ansgar Mohnkern	1156	79.	Ron Segers	722
24.	Frits Veenstra	1128	80.	Jan Schuur	718
25.	Partipan Groen in 't Wout	1116	81.	Ron Klein	718
26.	Jeroen Cromsigt	1114	82.	Paul Helmer	714
27.	Ridens Bolhuis	1102	83.	Jeroen van den Berg	701
28.	Rob Thijssing	1092	84.	Mustapha Yahia	701
29.	Remco Wolgen	1084	85.	Andy Gerritsen	696
30.	Thomas Hufener	1066	86.	Jan Looijen	696
31.	Ralph Sanders	1062	87.	Benno de Jongh	688
32.	Himmat Obut	1062	88.	Dick van der Eijk	684
33.	Peter Manuel	1056	89.	Rob Scheermeijer	675
34.	Roelf Jan Duin	1046	90.	Nanne Kingma	664
35.	Jildo Kalma	1037	91.	Bert Dreef	660
36.	Hans Balhuizen	1024	92.	Kees Heijnis	658
37.	Bartho Staalman	1021	93.	Bastiaan Zwiers	654
38.	Osama Karwan	1013	94.	Brent Waersegers	654
39.	Karel van Hattum	1004	95.	Marco Colnaghi	652
40.	Gerben van der Hoeven	997	96.	George Boellaard	650
41.	Jonathan von Dürckheim	992	97.	Guy Purcell	650
42.	Thijs Boon	991	98.	Olivier Hersperger	650
43.	Pieter Venema	988	99.	Jan de Heer	628
44.	Marlo Coolen	983	100.	Rob Adamson	618
45.	André Marcus	970	101.	Tom Visser	615
46.	Sander van de Wiel	940	102.	Marjolein Aarten	614
47.	Hilbrand Bruinsma	928	103.	Ichelle Dekker	603
48.	Tobi Kooiman	913	104.	Emad Moursy	602
49.	Vincent Panhuysen	910	105.	Nicholas Man	602
50.	Arie van Walraven	898	106.	Dick Schievels	602
51.	Erik Dekker	882	107.	Jan Pieter Streef	601
52.	Romke Wielstra	874	108.	Jayden Moursy	594
53.	Sofie Roels	870	109.	Ruud Mercks	594
54.	Fabio Wouters	855	110.	Marko Mravunac	590
55.	Milo Broerse	847	111.	Bas van den Berg	589
56.	Paul Rasor	840	112.	Erik Hoekstra	588

113.	Göksel Basyigit	584	138.	Harry Kuijpers	482
114.	Henk van de Berg	578	139.	Marcella Mercks	478
115.	Maarten Roos	576	140.	Lennart Menssink	472
116.	Klaas Knoester	575	141.	Benjamin van Rhee	470
117.	Humie Pourseyf	572	142.	Jan Warmerdam	466
118.	Hamed al Khalifa	561	143.	Joost Dobben	460
119.	Thijs Loermans	559	144.	Steef van de Berg	460
120.	Ruben Timmermans	557	145.	Gonçalo Silva	460
121.	Adelina Laluyan	556	146.	Paul Westerink	456
122.	Ric Soeurt	554	147.	Silvia de Vries	456
123.	Eric van Tuijl	546	148.	Sandy Zheng	440
124.	Wouter Tieleman	542	149.	Daniel Quist	436
125.	Job Eisses	540	150.	Tim Fogarty	434
126.	Martijn de Vroom	538	151.	Dick van der Lecq	426
127.	Masih Wakil	529	152.	Peter Gijsberti Hodenpijl	424
128.	George Tadrous	516	153.	Frits ter Bruggen	406
129.	Henk Kelch	516	154.	Jan de Wilde	400
130.	Maarten Zwartjes	510	155.	Khadija Bahara	399
131.	Herbert Tulleken	508	156.	Kyon van der Waals	396
132.	Adrienne Cramer	508	157.	Henry Heathfield	394
133.	Richard van der Veur	508	158.	Peter Notebaart	390
134.	Giordano de Miranda	507	159.	Sajda van der Leeuw	362
135.	Frank Kieft	490	160.	Gre Blokker	357
136.	Kilian Roithmaier	490	161.	Sebastiaan Arendsen	350
137.	Jos Jaarsveld	482	162.	Willem van der Kuijl	332

Stand groep 1 seizoen 2021/2022 per 25 november 2021

1.	Mark Nieuwenbroek	395	12.	Jeroen Cromsigt	192
2.	Floris Golbach	336	13.	Tobi Kooiman	190
3.	Peter Manuel	268	14.	Tycho Burgerhoff	187
4.	Iwan Bonoo	265	15.	Ansgar Mohnkern	184
5.	Ridens Bolhuis	254	16.	Jan Schuur	184
6.	Frans Schoffelmeer	250	17.	Ron Klein	184
7.	Gijs de Waal	250	18.	Thomas Hufener	184
8.	Aldo van de Woestijne	245	19.	Paul Scheermeijer	182
9.	Remco Hillebrandt	234	20.	Gerben van der Hoeven	179
10.	Jan Winsemius	198	21.	Jeroen van den Berg	179
11.	Sven Pronk	192	22.	Mustapha Yahia	179

Stand groep 2 seizoen 2021/2022 per 25 november 2021

1.	René Pijlman	323	14.	Andy Gerritsen	173
2.	Osama Karwan	321	15.	Rob Scheermeijer	173
3.	Wim van Tuyl	305	16.	Frank van de Pavoordt	173
4.	Jasper Dekker	258	17.	Gert-Jan Goedhart	168
5.	Erik Dekker	250	18.	Dirk Goes	168
6.	Mehmet Elliyasa	238	19.	Jos Kooiker	166
7.	Paul Helmer	196	20.	Jildo Kalma	165
8.	Rob Kotmans	192	21.	Erik Hoekstra	162
9.	Frits Veenstra	190	22.	Romke Wielstra	162
10.	Casper Hoorn	186	23.	Rob van Haastere	160
11.	Leo Littel	180	24.	Göksel Basyigit	160
12.	Benno de Jongh	176	25.	Rik Hendriks	124
13.	Dick van der Eijk	174			

Stand groep 3 seizoen 2021/2022 per 25 november 2021

1.	Serkan Ozkoc	315	13.	Tom Visser	157
2.	Partipan Groen in 't Wout	312	14.	Dick Schievels	154
3.	Marc Meuwissen	309	15.	Remco Wolgen	154
4.	Marlo Coolen	307	16.	Nicholas Man	154
5.	Aurian de Briey	269	17.	Michiel Peereboom	152
6.	Hilbrand Bruinsma	263	18.	Bert Dreef	152
7.	Roelf Jan Duin	242	19.	Vincent Panhuysen	152
8.	Dimitar Argirov	220	20.	Jan Pieter Streef	151
9.	Sander van de Wiel	196	21.	Nanne Kingma	148
10.	George Boellaard	170	22.	Humie Pourseyf	146
11.	Jan de Heer	160	23.	Maher Barakat	143
12.	Olivier Hersperger	160	24.	Himmet Obut	118

Stand groep 4 seizoen 2021/2022 per 25 november 2021

1.	Cees Flikweert	238	13.	Thijs Loermans	143
2.	Mike de Haan	214	14.	Ronald Kersbergen	140
3.	Pieter Venema	210	15.	Adrienne Cramer	140
4.	Rein Gerritsen	205	16.	Eric van Tuijl	140
5.	Rui Belem	200	17.	Henk van de Berg	140
6.	Bert van de Laar	199	18.	Wouter Tieleman	138
7.	Ralph Sanders	198	19.	Masih Wakil	135
8.	Rob Thijssing	192	20.	Tony Hall	134
9.	Brent Waersegers	146	21.	Herbert Tulleken	132
10.	Hans Balhuizen	146	22.	George Tadrous	132
11.	Arie van Walraven	146	23.	Henk Kelch	132
12.	Bas van den Berg	143	24.	Klaas Knoester	129

Stand groep 5 seizoen 2021/2022 per 25 november 2021

1.	Wim Visser	259	14.	Bartho Staalman	124
2.	Milo Broerse	241	15.	Harry Kuijpers	122
3.	Karel van Hattum	228	16.	Jos Jaarsveld	122
4.	Thijs Boon	227	17.	Kees Heijnis	122
5.	Jo van den Berg	131	18.	Morad Ibrahim	118
6.	Maarten Roos	130	19.	Steeff van de Berg	118
7.	Ichelle Dekker	129	20.	Maarten Zwartjes	116
8.	Jan van der Heyden	126	21.	Peter Gijsberti Hodenpijl	116
9.	Ruud Mercks	126	22.	Silvia de Vries	116
10.	Marjolein Aarten	126	23.	Paul Rasor	100
11.	Frank Kieft	126	24.	Jayden Moursy	98
12.	Rob Adamson	124	25.	André Marcus	96
13.	Job Eisses	124	26.	Marko Mravunac	88

Stand groep 6 seizoen 2021/2022 per 25 november 2021

1.	Jonathan von Dürckheim	240	13.	Dick van der Lecq	108
2.	Fabio Wouters	229	14.	Jan Warmerdam	102
3.	Martijn de Vroom	216	15.	Jan de Wilde	102
4.	Ric Soeurt	160	16.	Kyon van der Waals	100
5.	Sofie Roels	156	17.	Henry Heathfield	96
6.	Nojan Nematollahifard	153	18.	Sandy Zheng	94
7.	Edward Waersegers	146	19.	Gre Blokker	91
8.	Tim Fogarty	112	20.	Marcella Mercks	90
9.	Jan Looijen	110	21.	Peter Notebaart	88
10.	Bastiaan Zwiers	110	22.	Sebastiaan Arendsen	82
11.	Adelina Laluyan	110	23.	Richard van der Veur	77
12.	Ron Segers	108	24.	Wouter van de Kamer	76

Stand groep 7 seizoen 2021/2022 per 25 november 2021

1.	Guy Purcell	162	10.	Lennart Menssink	118
2.	Giordano de Miranda	147	11.	Gonçalo Silva	110
3.	Marco Colnaghi	138	12.	Paul Westerink	110
4.	Hamed al Khalifa	135	13.	Khadija Bahara	99
5.	Kilian Roithmaier	126	14.	Daniel Quist	96
6.	Ruben Timmermans	121	15.	Willem van der Kuijl	91
7.	Benjamin van Rhee	118	16.	Sajda van der Leeuw	90
8.	Joost Dobben	118	17.	Emad Moursy	52
9.	Frits ter Bruggen	118			

Rapidkampioenschap seizoen 2021/2022

- door Dirk Goes -

Op donderdag 11 november jl. werden de eerste vier ronden van het rapidkampioenschap gespeeld. Voorlopig staan Floris Golbach en Jan Winsemius aan kop met 4 uit 4, op een half punt gevolgd door Sven Pronk. De ronden 5 tot en met 8 worden gespeeld op donderdag 10 februari, tenminste, als het mag van Mark en Hugo. Ik vrees dat ik het antwoord al weet...

Stand na ronde 4

1.	Floris Golbach	4	24.	Roelf Jan Duin	2
2.	Jan Winsemius	4	25.	Mike de Haan	2
3.	Sven Pronk	3½	26.	Bas van den Berg	2
4.	Ansgar Mohnkern	3	27.	Bert van de Laar	2
5.	Frans Schoffelmeer	3	28.	Marko Mravunac	2
6.	Remco Hillebrandt	3	29.	Jildo Kalma	1½
7.	Mark Nieuwenbroek	3	30.	Rein Gerritsen	1½
8.	René Pijlman	3	31.	Jan van der Heyden	1½
9.	Frits Veenstra	3	32.	Jonathan von Dürckheim	1½
10.	Rob Kotmans	3	33.	Remco Wolgen	1
11.	Rik Hendriks	3	34.	Ralph Sanders	1
12.	Casper Hoorn	3	35.	Wim Visser	1
13.	Paul Scheermeijer	2½	36.	Karel van Hattum	1
14.	Gijs de Waal	2½	37.	Jo van den Berg	1
15.	Mehmet Elliyasa	2½	38.	Sofie Roels	1
16.	Marlo Coolen	2½	39.	Wouter van de Kamer	1
17.	Dimitar Argirov	2½	40.	Adelina Laluyan	1
18.	Iwan Bonoo	2	41.	Sebastiaan Arendsen	1
19.	Olivier Hersperger	2	42.	Andre Marcus	½
20.	Sander van de Wiel	2	43.	Nojan Nematollahifard	½
21.	Partipan Groen in 't Wout	2	44.	Brent Waersegers	0
22.	Aurian de Briey	2	45.	Bastiaan Zwiers	0
23.	Rui Belem	2	46.	Fabio Wouters	0

De strijd om het Amerikaans kampioenschap in 1963 was bijzonder spannend. Bij het ingaan van de laatste ronde stonden Bobby Fischer en Arthur Bisguier beiden aan kop, met alleen de onderlinge ontmoeting nog op het programma. In deze partij kreeg Fischer de betere stelling, maar hij dacht in de tijdnoodfase opmerkelijk lang na over zijn 31^e zet. Bisguier keek zijn tegenstander aan en constateerde dat Fischer in slaap was gevallen! "Zo wil ik niet winnen" dacht hij, en hij stootte Fischer aan. Deze opende de ogen, geeuwde, keek naar het bord en versloeg Bisguier, waarmee hij voor de vijfde keer in successie Amerikaans kampioen werd. Bisguier omschreef later het wekken van Bobby Fischer als de slechtste zet uit zijn carrière.

Wie de jeugd heeft...

- door Dirk Goes -

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst, zo luidt een bekend Nederlands spreekwoord. Ervan uitgaande dat dat waar is, dan denk ik dat we de nabije toekomst met vertrouwen tegemoet mogen zien, want we hebben een paar echte talentjes rondlopen in de interne competitie. Ze zijn nog wat slordig af en toe, maar dat is inherent aan hun leeftijd.

Neem nou de 13-jarige Brent Waersegers. Op 5 september 2021 had hij slechts negen zetten nodig om op chess.com de Italiaan *matteogiannangeli* te verslaan, en daar gaan we even naar kijken:

Wit: Brent Waersegers
Zwart: Matteogiannangeli

1. e4 c6; 2. d4 d5; 3. e5 Lf5; 4. h4

Een scherpe variant. Als zwart nu gedachtenloos 4. .... e6 speelt, dan gaat zijn loper na 5. g4 Lg6; 6. h5 verloren.

4. .... h6; 5. g4 Lh7; 6. e6

Een bekend pionoffer in deze structuur. Brent toont zich goed op de hoogte van de theorie.

6. .... fxe6; 7. Ld3 Pf6; 8. g5

8. .... Pfd7?

Een wel héél ongelukkig veld.

9. Dh5+; 1-0.

Brent: "Het is allemaal theorie hoor!"

De Tjech Lamuoks hield het een paar zetten langer vol:

Wit:	Lamuoks
Zwart:	Brent Waersegers

1. e4 e5; 2. f4 exf4; 3. Lc4 Dh4+; 4. Kf1 Lc5; 5. d4 Lb6; 6. Pf3 Df6; 7. c3 Pe7; 8. e5 Dc6; 9. De2

9. .... d6?

Kijk, dat bedoel ik nou met slordig.

10. Lxf4?

Maar wit is nóg slordiger! 10. Lb5 zou de dame hebben gewonnen.

10. .... d5; 11. Ld3?

11. Lb5 wint nog steeds de dame. Maar ja, als je het de eerste keer niet ziet...

11. .... 0-0;

12. Lxh7?!

Spectaculair, maar dat wil nog niet zeggen dat het goed is.

12. .... Kxh7; 13. Pg5+ Kg8; 14. e6

Op onmiddellijk 14. Dh5 kan nog net 14. .... Dh6 ertussen.

14. .... fxe6; 15. Dh5

“Met ondekbaar mat” zal de witspeler hier hebben gedacht. Hij is echter één klein dingetje vergeten...

15. .... Txf4!

Door de zetten 14. e6 fxe6 is de f-lijn opengekomen en staat de looper op f4 ineens ongedekt!

16. Kg1 Lxd4+!

Mooi afgemaakt!

17. cxd4 Dc1+; 0-1.

Op 7 oktober speelde Brent voor de interne competitie een memorabele partij tegen Paul Rasor. Het werd een boeiend gevecht, dat veel bekijks trok.

Wit: Brent Waersegers

Zwart: Paul Rasor

1. e4 c5; 2. c3 Pc6; 3. d4 cxd4; 4. cxd4 e6; 5. f4 d5; 6. e5 Pge7; 7. Pf3 Pf5; 8. g4

Een tikje roekeloos, maar als je 13 bent ken je geen vrees.

8. .... Ph4; 9. Le2 Pxf3+; 10. Lxf3 Lb4+; 11. Pc3 Dh4+; 12. Ke2

De witte koningsstelling oogt wat fragiel.

12. .... De7; 13. Le3 Lxc3; 14. bxc3 0-0; 15. Dc2 Ld7; 16. h4

Met een duidelijk plan: aanvulluhhhh!

16. .... Pa5; 17. Tag1 f6

18. f5?

Dit vraagt teveel van de stelling.

18. .... fxe5; 19. dxe5 exf5; 20. Lxd5+ Le6; 21. Lc5

Creatief gespeeld!

21. .... Dxc5; 22. Lxe6 Kh8; 23. gxf5 Dxe5+

Paul staat duidelijk beter. Vergelijk de positie van de beide koningen en u begrijpt waarom.

24. Kf3? Tae8?

Na 24. .... Dxe6 is het toch echt uit met de pret.

25. Te1 Dd6; 26. Kg4 g6; 27. Td1 gxf5; 28. Lxf5 Tg8+; 29. Kh5

29. .... De7?

Het verkeerde veld! Na 29. .... Dc6 zou Paul groot voordeel hebben behouden.

30. Td7! Dxd7

Er is niets beters.

31. Lxd7

En na nog wat schermutselingen won Brent een partij die hij eigenlijk had moeten verliezen. Wat een spektakel!

Een andere exponent van de aanstormende jeugd is de 19-jarige Milo Broerse. Hij is hyperactief op chess.com, waar hij onder andere veel partijen speelt tegen zijn vaste maatje Alpha_1337, *whoever that may be*. Meestal vlug-gertjes van 3 minuten zonder increment, maar soms ook wel partijtjes van 1 minuut, waarbij de kwaliteit van de zetten niet zelden ondergeschikt is aan de snelheid waarmee ze worden uitgevoerd. Zoals deze:

Wit:	Milo
Zwart:	Alpha_1337

Hier staat Milo natuurlijk straal verloren, maar hij heeft flink wat tijd meer (22 tegen 10 seconden). In een één-minutenpotje is dat dodelijk.

40. f6 gxf6+; 41. Kxh6 f5; 42. Kxh7 f4; 43. Kg7 f3; 44. h6 f2; 45. h7 f1D; 46. h8D Dg1+

Alpha_1337 had hier nog maar 7 seconden, Milo 19.

47. Kf8 Kb4; 48. Db2+ Ka4; 49. a3 Ka5; 50. Db3 Kb6; 51. Dxf7 Dc5+; 52. Kg8

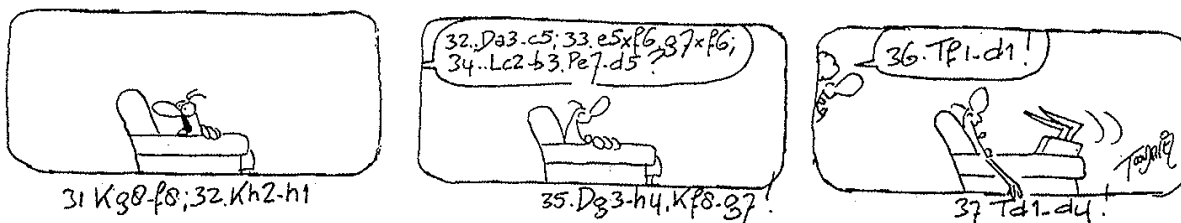

52. .... Dxa3

52. .... Dc4 wint schaaktechnisch gezien nog steeds, maar om het resterende eindspel te winnen met nog slechts 4 seconden op de klok is zelfs voor de wereldkampioen onbegonnen werk.

53. De6+ Ka5; 54. De1+ Ka6; 55. De7

En zwart ging door zijn vlag; 1-0.

Ook in de interne competitie is Milo tamelijk actief. Een tijdje geleden speelde hij tegen Nojan Nematollahifard een partij die de toeschouwers op de banken bracht.

Wit:	Milo Broerse
Zwart:	Nojan Nematollahifard

1. e4 e5; 2. Pf3 Pc6; 3. Lc4 Pf6; 4. Pg5

Dit heet de *Fried Liver Attack*, wat zich laat vertalen als *Gebakken Lever Aanval*. Hoe die opening aan zijn naam komt is een intrigerende vraag, waarop ik het antwoord moet schuldig blijven.

4. .... d5; 5. exd5

5. .... Pxd5

Dit wordt door de theorie afgekeurd. Speelbaar zijn slechts 4. .... Pa5; 5. Lb5+ c6; 6. dxc6 bxc6; 7. Le2 en het verrassende 4. .... b5; 5. Lxb5 Dxd5.

6. Pxf7! Kxf7; 7. Df3+ Ke6; 8. Pc3 Pcb4

Ooit aanbevolen door de grote Steinitz. Maar ja, dat was 150 jaar geleden, sinds die tijd is er veel veranderd in de wereld van de schaaktheorie.

9. 0-0

Interessant is het kwaliteitsoffer 9. a3 Pxc2+; 10. Kd1.

9. .... c6; 10. d4 Pxc2; 11. dxe5 Pxa1; 12. Td1 b5

13. Pxb5! La6; 14. Pd4+ Ke7; 15. Pxc6+ Ke8; 16. Pxd8 Txd8; 17. e6 Lxc4; 18. Df7 mat.

Een dagje Camperduin

- door Dirk Goes -

Op zaterdag 13 november jl. organiseerde de Noord-Hollandse schaakvereniging Bergen een rapidtoernooi. Gespeeld werd in het fraai aan de kust gelegen Strandpaviljoen Struin te Camperduin, waar het goed toeven was. Ik was eigenlijk helemaal niet gekomen om te schaken, een dagje de krant lezen op een mooie locatie aan het strand had eigenlijk mijn voorkeur, maar toen mij duidelijk werd dat de organisatie met een oneven aantal deelnemers kampte besloot ik toch maar mee te doen.

Er stonden zeven partijen van 15 minuten + 5 seconden increment op het programma. De puntentelling week nogal af van de norm: twee punten voor een overwinning en één voor een remise, heel apart. Opmerkelijk was ook dat de drie hoogst geplaatste spelers (GM Dimitri Reinderman, IM Hing Ting Lai en IM Mark van der Werf) elk 100 euro startgeld kregen, nog nooit meegemaakt in een rapidtoernooi. De heren ondertekenden een verklaring van 'geen bezwaar' en vulden achteloos hun zakken.

Na de openingstoespraken ging het toernooi van start. Aanvankelijk was mijn spel een tikje roestig, maar allengs ging het beter, en na twee ronden stond er anderhalve punt achter mijn naam. In de derde ronde hield ik de sterke Frank Agter (2197) op remise, daarna won ik nog een potje, nog een halfje in ronde 5, en in de zesde ronde was Jasper Dekker mijn tegenstander. Nu is Jasper een aardige jongen waar ik niet graag van win, dus ik bood nog voor de partij remise aan. Aanvankelijk voelde hij daar wel wat voor, maar uiteindelijk verklaarde hij toch te willen spelen. Dat dwong me van hem te winnen. Als ik het me goed herinner sloeg ik een stuk op d5, Jasper wilde pennen met Le2-c4 maar kwam er toen achter dat dat stuk al van het bord was. En tja, dan is het lastig pennen...

En zo zat ik in de laatste ronde ineens met zwart tegen topper Mark van der Werf (2389) te spelen. Ik kwam als een dweil uit de opening want hij bleek veel meer van de Engelse verdediging (1. d4 e6; 2. c4 b6) te weten dan ik, maar op de een of andere manier hield ik stand, en met een dolgeworden dame wist ik herhaling van zetten af te dwingen.

Aldus eindigde ik met 10 punten uit 7 partijen op een met Mark van der Werf en Sierk Kanis gedeelde derde plaats, achter winnaar Dimitri Reinderman en *runner up* Hing Ting Lai. Inschrijfgeld 10 euro, prijs 50 euro, 40 euro winst, *yes!* Er werd zelfs voor me geapplaudiseerd bij de prijsuitreiking! Ook Jasper Dekker speelde een goed klasement, en zus Ichelle eindigde in de C-groep op een tweede plaats, met onder andere een remise tegen Hans Böhm!

**De redactie van
Patten wenst u een
coronavrij 2022!**

Culture and Community on the Silk Road – The Origin of Chess Revisited

– door Myron Samsin –

Introductie door Herbert Tulleken

Ik heb Myron Samsin ontmoet tijdens de 2019 Boards Games Studies-conferentie in Bologna. Hij heeft toestemming gegeven om onderstaand artikel, waarin hij zijn uitgekristalliseerde ideeën over de ontstaansgeschiedenis van het schaakspel ontvouwt, in Patten te publiceren.

Samsin is een historicus op het gebied van schaken en spellen en actief bij 'Chess Collectors International' en de 'Chess History & Literature Society'. Hij woont en werkt in Winnipeg, Canada, en heeft een postdoctorale graad in filosofie (Universiteit van Manitoba).

*Samsin publiceerde bij de 'Initiativgruppe Königstein' schaakresearchconferenties in 2003/2005 (onder meer *The Anatomy of Chess, an anthology on chess origins*) en in de 2018 Board Games Studies conference.*

Historical riddles are quite dangerous things. The thought of solving Linear A or the Phaistos Disk is a drug that can turn sane men into cranks. So it is with the origin of chess. The game itself is a fiendish puzzle of course, but for nearly as long as chess has been played, a second enigma has accompanied it: 'Who *did* this?' A thousand years ago, an extended cast of oriental wise men, generals and kings were blamed in turn. Modern scientific and historical research is on a surer footing. But not by much – the topic will reliably derail any scholarly games conference and turn it into a bickering zoo if the 'origin of chess people' are let in.

Some twenty years ago I ventured into the field with an article entitled 'Pawns and Pieces,' thinking I had approached a solution.¹ But as in the game itself, a first answer often becomes less of an answer than another problem upon further analysis, and the same has happened to the ideas I proposed there. Although far from settling anything, they have nonetheless generated some interest, which is perhaps not such a bad outcome. New and potentially fruitful lines of thought can be decidedly appealing when the alternative is to go around in the same old circles.

I want to share some of these paths that have opened up in my thinking on the origin of chess question since 'Pawns and Pieces.' While I still consider its basic argument – that chess was a fusion of Greek war game and Indian race game – to be correct, some aspects of that schema require revision. Furthermore, I think there may be a more expansive explanatory theory available, once the initial schema undergoes the needed repairs. Lastly, the spirit in which these thoughts are offered is one that has mellowed with age, replacing youthful hubris with something far less presumptuous in the face of an eternal mystery. At the same time, years of reflection on that mystery have brought about a certain ease with it, and a measure of comfort with where these thoughts have arrived – a place perhaps approaching some sort of wisdom.

---

¹ M. Samsin, 'Pawns and Pieces: Towards the Prehistory of Chess,' in J-L. Cazaux, G. Josten and M. Samsin (eds.), *The Anatomy of Chess*, Pfullingen: Promos, 2003, pp. 69-78, <http://history.chess.free.fr/papers/Samsin%202002.pdf>

The cultural transmission of chess from India to Persia to the Arab Caliphates and from there to Europe and beyond is an established and vital part of chess history. Notions of cultural transfer played an important part in the argument of ‘Pawns and Pieces’ as well – in that case the transmission of Greek parent games of chess into Central Asia. But there is another avenue of cultural transfer as important or more than these: the Silk Road routes between China and regions to the west. Chess surely travelled these same routes. Either China or India had to transmit chess to the other along them, as the first written evidence of it turns up in India and China at roughly the same time. Which direction it went, though, is one of the perennial debates in origin of chess literature.

The question was addressed by H.J.R. Murray in 1913 in his comment,

*“The Indian ancestry of the Chinese game is supported partly by internal evidence based on the identity of certain essential features in the two games, and partly upon what is known of the indebtedness of China to India in religion, culture, and above all, in games.”*²

Murray immediately expanded on this, adding that ‘games’ here refers to backgammon, adopted by the Chinese as *shuangui lu* or ‘double sixes,’ and ‘religion’ can only mean Buddhism. Regrettably, he stopped there without elaborating the argument any further. Its power would have been more evident, had he explored the remarkable depth and breadth of cultural transfer in the direction of China from India in the first half-millennium AD. Moreover, he would have clarified some important aspects of that transfer. Buddhism’s passage to China was by far the largest and most influential cultural migration along the Silk Road, and a grasp of it is crucial for understanding who was ferrying so many other cultural goods to China just then – and there were many, likely including chess.³

Chinese history in the first few centuries AD has an uncanny resemblance to that of Rome. Both had to deal with similar barbarian invasions by Central Asian nomads beginning in the early fourth century. While the Huns plagued Rome, the Xiongnu were doing the same to China. The resemblance of these names suggests that the very same people may have been responsible (as they would be a thousand years later, when the Golden Horde under Genghis Khan conquered all in its path both east and west). China and Rome each also encountered a new, abstract religion at about the same time, a religion that arrived from elsewhere in a trickle at first, then grew in stature until being adopted by respective emperors as the state faith. In the case of Rome this was Christianity of course, but Buddhism was China’s Christianity.

Like Roman Christianity, Chinese Buddhism was a missionary religion. Though we have no Buddhist St. Paul, apostle to the Chinese, we do know a fair amount about many prominent missionaries through the biographies that were recorded and preserved in China. The largest repositories of these are the *Gaoseng Zhuan* (‘Lives of Eminent Monks’) and *Xu Gaoseng Zhuan* (‘Further Lives of Eminent Monks’), which, along with other minor collections supply the biographies of some eighty missionaries known to be active from the first to the sixth centuries AD. These, of course, are only the ones we know of, and it must be assumed that there were other anonymous missionaries besides those immortalized in the *Lives*. But of these eighty, over half of them (44 to be exact) are noted as Indian, while the origins of the rest are dispersed among various regions of Central and South Asia.⁴

---

² H.J.R. Murray, *A History of Chess*, Oxford: Clarendon Press, 1913, p. 119.

³ The eastward transmission of chess is in general underexplored compared to its western counterpart, one of the few works being P. Banaschak, *Schachspiele in Ostasien* Munich: Iudicium, 2001

⁴ E. Zürcher, ‘Buddhism Across Boundaries: The Foreign Input’ *Sino-Platonic Papers* No. 222, March 2012, p.13

Part of the reason for Buddhism's success in China was that it made inroads into the urban merchant and noble classes. These then became sources of patronage, endowing monasteries and underwriting the work of translating scripture (not unlike their counterparts in the West vis-à-vis Christianity).⁵ Buddhism thus pried open the door to the classes of people most influential in popularizing new trends and fashions, such as the other Indian cultural markers that Buddhist missionaries and migrants from that region brought with them. Once these had established themselves amid the propertied classes, it was a short step to patronage at the Chinese imperial court as well. Indeed, the peak of Indian missionary activity in the years around AD 380 corresponds to the peak of Buddhist influence at court and upon culture and letters in general.⁶

But Buddhism was not just a plaything of the rich in the 300s. The poor were known to take monastic orders to avoid labor service obligations verging on serfdom. This became so common that various emperors debated what to do about it.⁷ Buddhism thus found support across a broad spectrum of society – albeit for various reasons – which cemented its place still more. All things Indian thereby joined Buddhism in becoming more familiar and less foreign to Chinese citizens from all walks of life.

Along with missionaries who came to China with an expressly religious purpose, there were also scores of ordinary immigrants from India who settled there, particularly in the interior and most actively in the late 200s. Some parts of the Tibetan interior amounted to an Indian diaspora.⁸ Whether they came to China because the religious climate was hospitable, or whether their presence in turn caused that climate to be hospitable for the missionaries is unclear, but either way this was yet another path by which Indian ideas, cultures, and customs filtered eastward along the Silk Road.

This was a time of great change in China, in addition to the new religious ideas. As in the West, one of the main agents of that change was the influx of nomadic peoples from Central Asia. This, together with the new religion, gave the era from AD 220 to 589 a distinct character in China, periodized as the Age of the Six Dynasties – roughly corresponding to the age of Late Antiquity in the West.

The Han Dynasty, still revered today by Chinese as the apex of classical antiquity, had come to an end after four hundred years in AD 220 with the abdication of the last emperor, the powerless figurehead Xian, from his throne at Luoyang. A new line of rulers descended from his chief minister Cao Cao replaced him (another pattern not unfamiliar then in the West). This line was in turn deposed in 265 by a senior general in concert with the great noble families, resulting in the Jin Dynasty. The unity and peace under the great emperor Wu of Jin (a figure reminiscent of Diocletian) ended, however, upon his death in 290 and gave way to an extended time of troubles. Civil wars for the throne among the successors of Wu weakened the state. Some of the factions recruited allies from the warrior nomad tribes to the north, and the resulting influx of Xiongnu barbarians changed Chinese history completely. It is again reminiscent of Rome, where Gothic barbarians were invited to fight for the Empire and having entered as federated armies ended up taking it over altogether. In China, the Xiongnu sacked and conquered the capital Luoyang in 310. The Chinese who could escape fled to the south and east, to continue as the Eastern Jin Dynasty centered at a new capital, Jiankang, at the mouth of the Yangtze River near what is

---

⁵ E. Zürcher, *The Buddhist Conquest of China*, 3rd ed. Leiden: Brill, 2007, p.73

⁶ *ibid.* p. 151

⁷ A. Palumbo, 'Exemption not Granted: The Confrontation between Buddhism and the Chinese State in Late Antiquity' *medieval worlds* No. 6, 2017, pp. 121-2

⁸ T.L. Høisæter, 'Migrants or Monks: The problems of a migration scenario in first to fourth century Caḍota by the Niya River' *Distant Worlds Journal* No. 3, 2017, pp. 80-93. See also V. Hansen, *The Silk Road: A New History*, Oxford University Press, 2012, p. 26 and J. Neelis, *Early Buddhist Transmission and Trade Networks*, Leiden: Brill, 2011, pp. 19ff

now Nanjing. For the next three hundred years China was rent in two: Xiongnu-dominated states to the north, and ethnically Chinese ones to the south and east.

It was this divided world that Buddhism encountered, in its most influential period in the 300s. Chinese Buddhism's historical trajectory was therefore different in the North and the South. Northern Buddhism was more directly connected to the regions of Central Asia and traditions developed there, as at the monasteries of Dunhuang and Turfan. The Xiongnu court was quicker to fund Buddhist activities directly, having its heritage in those same regions of Central Asia. At Jiankang, on the other hand, the position of the Chinese court was weaker and the clans of noble families were instead the power behind the throne. Buddhism therefore made inroads in the capital by becoming fashionable among the gentry and landed classes influential there.⁹ But on either side of this divide, a marked surge in Buddhist activity is observable after the late 200s. As we have already seen, this peak involved domestic monks and translators in a complex interaction with newcomers, missionaries, and traders from lands to the West such as India.¹⁰

That it should happen at this particular moment in time provides a crucially important clue about the possible relation of all this to the appearance of chess in China. For just then, another empire to the west was crumbling and scattering refugees abroad. This was the Kushan Empire of northern India, Bactria, and Gandhara. I suspect that these events are not unrelated. Chinese Buddhism had long and deep ties to the Gandharan region for centuries by this point, to the extent that the very language of Chinese Buddhist texts retained heavy dialectal influences of the Gandharan originals they had been translated from. Moreover, immigrants to the Chinese interior were commonly of Gandharan origin, as shown by the languages of the texts they produced in their adopted home.¹¹ Piecing together the historical clues, I believe that chess may well have been carried eastward along with these migrants from Gandhara and surrounding regions when the Kushans fell, together with the other cultural markers imported from India that eventually became fashionable at Jiankang. A source in Gandhara and 'emigration' after the fall of the Kushans would therefore indicate that it is to the Kushans we must look for any earlier flourishing of the game of chess.

It is perhaps unfortunate that the early history of chess should point to the Kushans, as theirs is one of the most enigmatic states in all of history. Yet in the first few centuries AD, when Rome and Han China were at their height, this was the Rome and China of Central Asia all in one. The Kushan Empire was vast, wealthy, urban, and cosmopolitan.¹² We can deduce this from the archeological remains of large cities with trading goods from across the known world. Finds of Kushan coins suggest a developed cash economy, and the often beautiful appearance of the coins themselves attests to advanced artisanal skills. The Buddhist art and sculpture produced then is some of the most sublime of any ever made. But the ruins, and the coins, and the statues in museums are all that remain of this once flourishing state. Its people – who they were, what they did – have vanished into the abyss of time. No one, it seems, bothered to write down the history of the Kushans.

---

⁹ K. Ch'en, *Buddhism in China: A Historical Survey*, Princeton University Press, 1964, pp. 74-79

¹⁰ Zürcher, 'Buddhism Across Boundaries' p. 14, also Høisæter and Hansen, *op. cit.* as well as Neelis pp. 19ff

¹¹ D. Boucher, 'Gāndhāri and the Early Chinese Buddhist Translations Reconsidered: The Case of the Saddharmapuṇḍarīkasūtra' *Journal of the American Oriental Society*, Vol. 118, No. 4 (Oct.–Dec. 1998), p. 473, also Høisæter and Hansen, *op. cit.*

¹² On the advanced nature of the Kushan state, C. Benjamin, *Empires of Ancient Eurasia*, Cambridge University Press, 2018, p. 200, R. Lam, 'Kuṣāṇa Emperors and Indian Buddhism: Political, Economic and Cultural Factors Responsible for the Spread of Buddhism through Eurasia, South Asia' *Journal of South Asian Studies*, 36:3, 2013 pp. 437ff, and B. Staviski, *Kushanskaya Baktia: Problemy Istorii i Kultury*, Moscow: Nauka, 1977, p. 12

What we do know comes from arduously assembling shreds of evidence. Even basic dates need to be inferred from those shreds. The early history of the Kushans, for instance, only comes to us through parts of Chinese annals discussing nomadic tribes to the north of China, particularly the Xiongnu. It seems that the Kushans were initially western neighbors of the Xiongnu, and were referred to in the annals as the Yuezhi. In 162 BC they were forced out of the Gansu region by the Xiongnu, and migrated westwards. During these migrations the Yuezhi confederacy split into several branches, one of which would become the Kushans and eventually settle in the territory of Bactria by 130 BC. Soon they displaced the Greek kings of Bactria, who in turn moved south into Gandhara and the Punjab to form what are known as the Indo-Greek kingdoms. A century later the Kushans overran these regions too, as well as Indian lands to the east and south of the Punjab. From about AD 30 to 350, this collection of territories would form the core of the Kushan Empire.¹³

The new rulers were faced with the question of what to do with all the subject peoples they had inherited. Strong as they were militarily, the Kushans themselves were outnumbered by Parthians, Greeks, Indians, and still others, living in a complex multiethnic mix. Even before the Kushans had arrived, the region was already one where people could negotiate multiple identities and pass fluidly between them according to situation and context.¹⁴ Now the Kushan ruling family needed to decide how to manage it all. There have been other such cases throughout history, such as the Ghaznavids in Persia or Visigoths in Western Europe, and the result is often a pluralistic cultural syncretism in art, religion, and society. Such it was in the Kushan Empire.

The new rulers apparently decided to keep this vibrant culture flourishing by leaving it alone. Their initial issues of coinage kept to previous Indo-Greek forms, which would indicate the absence of any new cultural program imposed by the first Kushan kings. These coins generally depicted the ruling king on the obverse side and a deity on the reverse. But the particular god found there could be any one of an entire pantheon: Serapis from Egypt, the Iranian Mithra, Greek Heracles or Indian Shiva. Not until the fourth (and likely greatest) king, Kanishka I, did this iconographic diversity change. Kanishka seems to have been an adherent of the Iranian gods, and promoted them as well as the native Kushan pantheon on his coins and inscriptions.¹⁵

Kanishka and his successors, however, also happened to be indulgent towards Buddhism. The Bactrian Greeks had been tolerant of it long before the Kushans arrived, and once they did arrive the Kushans had no wish to disrupt the situation. But beginning in the reign of Kanishka, Buddhism flourished in Gandhara. Shrines and monasteries proliferated, as did the production of Buddhist art and literature. An important doctrinal council was said to have convened under the patronage of Kanishka. All of this subsequently ensured a fond place for him and his lineage in Buddhist tradition.

---

¹³ C. Benjamin, *The Yuezhi: Origin, Migration and the Conquest of Northern Bactria*, Turnhout: Brepols, 2007, pp.10, 31–6, also R. Chakravarti, ‘The Kushanas’ in D.K. Chakrabarti and M. Lal (eds.), *History of Ancient India*, New Delhi: Vivekananda International Foundation, 2014, pp. 39–45

¹⁴ R. Mairs, *The Hellenistic Far East: Archaeology, Language and Identity in Greek Central Asia*, Berkeley: University of California Press, 2014, as well as J. Bentley, *Old World Encounters: Cross-Cultural Contacts and Exchanges in Pre-Modern Times*, Oxford University Press, 1993 pp. 46ff

¹⁵ J. Cribb, ‘The End of Greek Coinage in Bactria and India and its Evidence for the Kushan Coinage System’ in R. Ashton, S. Hurter, G. Le Rider and R. Bland (eds.), *Studies in Greek Numismatics in Memory of Martin Jessop Price*, London: Spink & Son, 1998, pp. 83–98

As with the other religions of the Empire, the was partly the result of policy choices by the Kushan rulers, but mostly driven by the social situation they inherited. The Buddhist community was linked to the urban merchant middle classes. As the fortunes of the Empire increased due to trade, so did those of this particular community. Urban, literate, well-travelled and cosmopolitan, it could underwrite substantial cultural production and thereby put its stamp on society. But it was also continuing the diversity that had been present in the region since the time of the Indo-Greek cultural consensus.¹⁶

Though the Kushan state is remote in time, there seems something familiarly modern about an urban, wealthy, pluralistic and cosmopolitan society that values the creation of art and literature. This is the kind of society that, like ours, prizes the well-lived life in all its forms, including leisure. It is not at all surprising that this speculative historical trail of chess should lead back in time from Jin China in the fifth century AD to Kushan India and Bactria in the centuries prior. On the contrary, it is only natural that a society like the Kushan state would have all the conditions necessary for chess to flourish, as did the art and literature created by Buddhist communities.

Furthermore, this may also provide independent support for the view I have previously advanced, that the homeland of chess is somewhere in the core Kushan region of Gandhara, Bactria, and the Punjab, and that it was created during or before the Kushan occupation of that region.¹⁷ The conditions that encourage pursuit of the well-lived life are, after all, the same ones that also encourage invention of new and innovative ways to pursue the well-lived life. A dynamic, creative society is exactly the kind where one would expect this sort of cultural innovation. All the more so, if chess can be shown to have flourished there and then.

We have arrived at this line of thought from evidence of the historical movements of Buddhist people and ideas. Buddhism's early history thus informs the social aspects of chess's early history and origins. But there is another way in which Buddhism's early history may shed light on that of chess. It has to do with the method and motive of chess's creation, instead of just the historical occasion. The ideas I want to develop next are far more speculative than the ones above – and those are speculative enough as it is. I suspect they may be too much for some readers, even those open to the historical arguments here. I am not entirely sure myself how persuaded I am by them. But there are some extremely conspicuous patterns that I think ought to be investigated, as they may be vital clues to unlocking the secret of chess origins.

I have come to suspect that my earlier treatment of the Indo-Greek fusion theory was in some ways too simplistic. The culture in which chess was created did indeed blend many elements of Greek and Indian art, but this does not mean that the inventor of chess threw together whatever was available because everyone else was doing so. To imagine this is to ignore the game design process, which is extremely evolutionary in nature and full of trial, error, and revision.¹⁸

---

¹⁶ Lam, *op. cit.* and references therein, on Buddhism in the Kushan state

¹⁷ Samsin, *op. cit.* p. 78

¹⁸ N. Bentley, '100:10:1 – A game design method you can use to design anything' <http://www.nickbentley.games/the-100-10-1-method-for-game-design/> has insights on the design process from a board game author, in particular: 'Many of my initial ideas don't work like I thought they would once I develop them, so I *have to* develop them to judge them. Sometimes a single key rule change can change a bad game into a great one.' On the dangers of oversimplifying cultural hybrids, see also R. Mairs, 'The Places in Between: Model and Metaphor in the Archaeology of Hellenistic Arachosia' in *From Pella to Gandhara: Hybridisation and Identity in the Art and Architecture of the Hellenistic East*, A. Kouremenos, S. Chandrasekharan, and R. Rossi (eds.), Oxford: Archaeopress, 2011, p 177

It is important to distinguish a game design idea from its implementation. A design idea can be borrowed from another game – and often is – but the implementation of it may need substantial revision before it works well in a new game under development. Sometimes an extended process of experimentation with various rulesets is required before that idea can yield a playable game. In the case of chess, the pertinent idea is that of replacement capture along the line of movement. Prior to chess this type of capture was only implemented in racing games with dice, and it was the core idea adapted from them by chess. One can sometimes see vestigial traces of the race track when small children are learning chess, and make a move by shifting the piece square by square until it arrives at its destination. But how to implement this idea in a non-race game? Here, I think, some experimentation was needed.

I previously suggested that the original moves of all chessmen (apart from kings and pawns) could be generated on a race-game board in the locations where race-game pieces turn corners.¹⁹ For instance, a racing move of three spaces is identical with a knight's move, if the piece begins two spaces from the corner, makes a right turn at the corner and proceeds one more space. A problem with this suggestion is that the resulting move does not need to be conceptualized as one unit this way, nor is there any historical reason to think it ever was. It may as easily be considered a move along a straight linear track. If so, what we have here is just a co-incidental visual similarity with no likelihood of ever having been more than that.²⁰

In the early 1900s, Johannes Kohtz attempted a different derivation. He observed that on a 5x5 grid of squares, a leap over one square diagonally, beginning from the center square to the corners of the grid, generates all the moves of the elephant. Similarly, a 2x1 leap from the center square generates all the moves of the knight. An orthogonal one-square leap fills in the remaining squares around the periphery of the grid. Kohtz suggested this as the source of the chessmen's moves, adding that the orthogonal leap was at some point extended to become the familiar rook's move.²¹ Like the 'turning corners' idea, this is an interesting geometrical pattern that is missing any reason to believe anyone ever thought this way. If we place chess in a Buddhist context, however, it turns out that there *is* a reason to believe someone might in fact have thought this way.

We are accustomed to associating Buddhism with the image of a plump, serene yogi sitting cross-legged while contemplating nirvana. But for the first six hundred years of its existence, Buddhism was aniconic. No depictions of the Buddha were permitted. They only began to appear at some point between the first centuries BC and AD. Before this, the Buddha, and by extension the faith, were represented by symbols like a set of footprints, the Tree of Wisdom, or most notably, the Wheel of Dharma or *dharmacakra*, which the Buddha is said to have set in motion when he delivered his first sermon. Examples of the wheel as Buddhist symbol can be found at sites such as Bharhut or on the Pillar of Ashoka. It was evidently a familiar and instantly recognizable image with wide currency.²²

The Wheel of Dharma clearly resembles the geometry of Kohtz's grid. Given the possible geographic associations between early chess and Buddhism, Kohtz's idea begins to seem more plausible. If chess was in fact present in the Buddhist community, it may be that chess was furthermore invented in that community by drawing inspiration from its artistic repertoire in the implementation of a game design idea involving replacement-capture pieces.

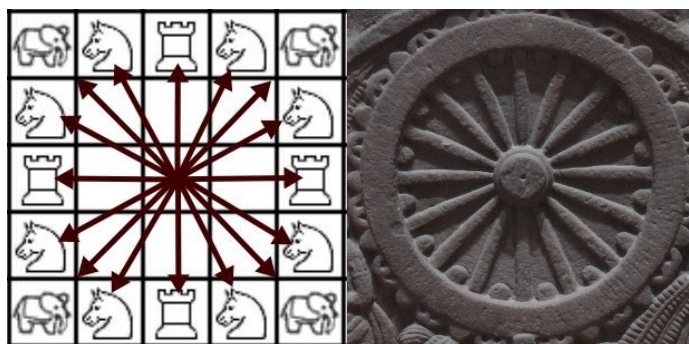
---

¹⁹ Samsin *op. cit.* p. 74

²⁰ U. Schädler, *Board Game Studies* 7 (2004), pp. 133-4 for this and other criticisms of the geometrical theory

²¹ J. Kohtz, *Vom Ur-Schach: Eine Untersuchung*, Potsdam: (n.p.) 1910

²² R. DeCaroli, *Image Problems: The Origin and Development of the Buddha's Image in Early South Asia*, Seattle: University of Washington Press, 2015, p. 21

**Johannes Kohtz's derivation of the chesspieces (left)
and the Wheel of Dharma, Bharhut, 2nd c. BC (right)
photo: Biswarup Ganguly/Wikimedia**

There is another reason for thinking Kohtz was on to something: the fact that the original rules of chess produce such a drawish game. One of the main culprits is the move of the elephant. Its diagonal leap over one square means that it cannot be chased down by a king or vizier in an endgame, nor is it possible for opposing elephants to capture one another. The presence of an elephant, virtually useless in attack, thus renders most endgames drawn. Even if it is the defender's last remaining piece an elephant often cannot be captured, making any win by bare king impossible. It seems doubtful that an inventor trying to design a playable game would come up with a rule so flawed as to leave his game almost broken – unless the elephant move was designed with something else in mind, such as completing a geometrical schema.

A constellation of evidence thus seems to be coming together, all consistent with and explicable by an Indo-Greek fusion theory of the origin of chess. Firstly, the historical path of chess appears to track the path of Buddhist expansion, which points back to Gandharan and Bactrian regions. Next, a possible Greek remnant in the pawn-move also suggests chess may have existed in those very same regions. Thirdly, Buddhist iconography, common there as well, has some resemblance to the geometries of chess. None of this even remotely approaches a proof, of course. But when enough circumstantial evidence accrues, it begins to make an idea tempting. It may be that these facts are all connected, and the patterns joining them are more than mere co-incidence.

Let us tell a little story. Imagine a pious Buddhist monk living somewhere in Gandhara. He is appalled at the gambling associated with dice games and the social ills it brings upon the families of gambling addicts (largely the same ones that it does today). He wonders if there might be a similar game just as interesting but without the siren call of the dice – perhaps one illustrating the virtues of wisdom and self-control instead of capricious fate. How can he take this thing that they play and make something out of it with no dice? Over time he fiddles around with various ways of making the pieces move and capture each other, but nothing seems to really stick until one day, while meditating over the Wheel of Dharma, he sees it. He sets up the pieces and begins to play. But it still isn't right, even after changing the straight-line jump into something more useful. All the pieces trade off and no one can ever win, unless there is a really foolish mistake somewhere. This isn't any fun. There is that other game the Greeks play, *cities* they call it. Odd bunch, them. Where did they even come from anyway. But their game is kind of like this one, and they seem to enjoy it well enough. What would happen, our monk wonders, if he added some pieces from it to this game he is working on. Suddenly: well, this is not bad at all. It feels like it has something to it now. And the rest, as they say, is history.

This story is obviously a confabulation. But in light of the arguments here, I think that something not unlike it could well be true. If so, it would be far from a simple tale, but instead one full of false starts, backtracks and revisions. These, though, feel somehow true to the game design process as well as life in a complicated society woven together out of many cultural currents – which the Bactrian, Indo-Greek, and Kushan states surely were.

Perhaps this cosmopolitan diversity is part of the problem for early chess history. It confuses the trail back into the past, making it that much harder for us to follow beyond the familiar landmarks of the 600s – the *Harsacarita*, *Chatrang-namak*, and so on. Hence the reason why so much writing on the origin of chess seems to circle endlessly around them. The evidence gets too complicated any earlier, so we prefer to continue looking for our lost keys in the lamplight.

Even acknowledging the complex diversity of chess's homeland does not by itself ensure a correct understanding of that diversity, or its relation to chess as a cultural product. For instance, Gandharan diversity did not cause the fusion of prior games into a new and better one. Instead, cultural diversity operated in the background, supplying the possibility and the means for individuals to invent novel forms of cultural expression. It set the scene, as it were. Our contemporary postmodern mashup of cultures operates the same way now, as do the processes of creation, another reason why the imagined story above rings true.

A nuanced understanding of diversity also helps to prevent the distortions of cultural imperialism. Previous generations of Gandharan studies by Western scholars tended to read as though the Greek contribution to Gandharan art is what makes it worthy of study. The offended response by Indian scholars was more or less the same in reverse, privileging the Indianness of Gandhara to the exclusion of all else.²³ But as our little story illustrates, neither of these need be the case. It is absolutely untrue that the Greek contribution to early chess implies Greek responsibility for early chess. Life is more complicated than that, and always has been. If any side is to claim ownership of chess, it is most properly the party of cosmopolitanism, of belonging to nowhere in particular.

And yet, if the arguments here are correct, chess came to be associated with Buddhist cultural horizons. I see no contradiction in this. Chess is a chameleon. It has been in turns the game of Islam during the Arab caliphates, and the game of muscular Christian morality in Victorian Britain. It would be entirely unsurprising if, before either of these, chess had hitched itself to yet another abstract religion and travelled the world with it. It seems to be the way of chess. As I have tried to argue here, I think this is what did in fact happen, and all this time later we are the better off for it.

---

²³ The *locus classicus* of the debate being W. Tarn, *The Greeks in Bactria and India*, Cambridge University Press, 1938 versus A. K. Narain, *The Indo-Greeks*, Oxford: Clarendon Press, 1957, and in a more narrowly artistic context A. Foucher, *L'art gréco-bouddhique du Gandhâra*, Paris: Imprimerie Nationale, 1905 versus A. Coomaraswamy, 'The Origin of the Buddha Image,' *Art Bulletin* 9, no. 4 (1927). A sensible referee is P. Stewart, 'Roman sarcophagi and Gandhāran sculpture' in *The Global Connections of Gandhāran Art: Proceedings of the Third International Workshop of the Gandhāra Connections Project*, P. Stewart and W. Rienjang (eds.), Oxford: Archaeopress, 2020, pp. 50-85

Dat gaat maar door!

- door Kees Heijnis -

Tijdens de vorige lockdown, Kerst 2020, fietste ik in de ochtend door het uitgestorven centrum in de buurt van het Leidseplein. Ik kwam, haast toevallig, langs een jaren vertrouwd adres, waar Hugo de Jonge ooit woonde. Ik wist dat Lydia, zijn vrouw, inmiddels in een verzorgingshuis leefde, maar ik was toch benieuwd wat er met het oude huis was gebeurd. Bij de deur was nog wel het oude naamplaatje, en ook de klimplant ernaast stond er nog. Het was duidelijk te zien dat er iemand woonde, waarschijnlijk zelfs met kinderen, want de voordeur had het aanhechtingspunt voor die kenmerkende kinderhekjes die je soms ook bij trappen ziet van mensen op een bovenhuis met kinderen. Zou een van de dochters daar toch maar zijn gaan wonen? Ik speelde even met de gedachte aan te bellen, maar ik zag ervan af omdat het toch nog wat vroeg was, en dan kun je je beter niet in een jong gezin laten zien. Ik bedacht een mailtje te sturen naar een van de dochters.

Nu was het al vijf jaar geleden dat Hugo zo plotseling overleed. Zes dagen ervoor hadden we nog samen het schaakblad gemaakt. Tijdens de clubavond na ons redactionele samenzijn – altijd besloten met een maaltijd van Lydia, al vijftien jaar – had ik hem nog gesproken over “ons blad” en meteen op zondag daarna was het uit, was hij plots zomaar vertrokken. De dag van zijn crematie viel dat jaar samen met het kersttoernooi van de club. Onder de knop heb ik nog een extern verslag dat ik schreef van een match die ik nog speelde meteen de dag daarna. Maar wat moest ik ermee? Het blad van Dirk kwam pas een half jaar later uit! Op de computer had ik nog wel het mailadres van een van de dochters. Maar ja, ze waren inmiddels allebei verhuisd, hadden elk een gezin. Was dat vijf jaar oude mailadres inmiddels ook niet ‘dood’?!

Ik stuurde toch maar een mailtje:

Dag Floortje!

Ik hoop dat dit nog steeds jouw goede mailadres is, anders verdwijnt dit tussen de sterren. Ik fietste vandaag door de volkomen uitgestorven stad en kwam daarbij in de buurt van jullie ouderlijk huis. Daar zag ik dat, tenminste naar de uiterlijkheid, de benedenverdieping werd bewoond, en bij de deur zag ik jouw naam. Toen werd alles weer eens extra in herinnering geroepen, of het gisteren was en niet vijf jaar geleden. Hoe gaat het met jou, met jouw kindertjes, Lydia en jouw zus en haar gezin? Mocht je ze een dezer dagen kunnen zien, in weerwil van al die akelige beperkingen, doe ze dan de hartelijke groeten. Laat even wat van je horen!

Groetjes, K

Ik hoorde daar vervolgens niets op en verkeerde dus in de veronderstelling dat het inderdaad naar de sterren was weggeschoten. Tot veel later in mijn mailbox, einde mei 2021, zomaar een ‘Kerstgroet’ opdook. Een retourmail! – maar met wel heel andere boodschap, al was deze niet geheel onverwacht. Daarin vertelde Floortje dat Lydia juist was overleden en dat dan en dan de crematie zou plaatshebben. En of ik daar bij wilde zijn. Natuurlijk ben ik daar bij geweest. in bescheiden kring, wegens corona natuurlijk weer. Daar zag ik de beide schaakprinsessen van wel- eer, Maartje en Floortje met haar drie kleine kinderen, twee al zelf lopend, en een derde, de jongste, in een kinder- wagen.

Leven en werken van Ignaz Kolisch

- door Dirk Goes -

Ignaz Kolisch werd op 6 april 1837 geboren in Pressburg, het huidige Bratislava, in een welgestelde Joodse familie. In 1845 verhuisde hij naar Wenen, waar hij aan het prestigieuze Wiener Akademische Gymnasium werd opgeleid. Na zijn middelbare school studeerde hij handelswetenschappen aan de universiteiten van Milaan en Wenen. Schaakles kreeg hij van de Weense meester Ernst Falkbeer, oprichter van de Wiener Schachzeitung en naamgever van een variant van het koningsgambiet (1. e4 e5; 2. f4 d5).

Hij begon zijn maatschappelijke loopbaan als journalist in Genua, waar hij een jaar woonde. Vanaf 1858 was hij enkele jaren werkzaam als privésecretaris van de schatrijke Russische graaf Kouchelev-Besborocko, oprichter van de schaakclub te Sint Petersburg. In 1859 verhuisde hij naar Parijs, waar hij bevriend raakte met Alphonse de Rothschild, telg uit de beroemde bankiersfamilie. Deze adviseerde hem te beleggen in aandelen aan de Parijze beurs. En met succes, Kolisch werd een vermogend man.

Vanaf 1860 was hij een tijdje beroepsschaker. Kolisch was een ongelooflijke hacker, met een voorliefde voor gambieten als het Evans-gambiet (1. e4 e5; 2. Pf3 Pc6; 3. Lc4 Lc5; 4. b4) en het Muzio-gambiet (1. e4 e5; 2. f4 exf4; 3. Pf3 g5; 4. Lc4 g4; 5. 0-0 gxf3). In zijn carrière speelde hij tweemaal een match tegen de grote Adolf Anderssen, de beste schaker van zijn tijd. De eerste match eindigde in een 5½-5½ gelijk spel, de tweede won Anderssen nipt met 5-4.

In 1867 werd te Parijs ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling een groot internationaal toernooi georganiseerd. Kolisch kwam als bezoeker een kijkje nemen, liet zich overhalen om mee te doen (ondanks dat het toernooi al een paar dagen aan de gang was!) en won de eerste prijs met 20 uit 24, voor Winawer en Steinitz. Hierna beëindigde hij zijn loopbaan als professioneel schaker en legde zich toe op zijn werk aan de beurs.

In 1868 was er een financiële crisis in Parijs, waarop Kolisch besloot naar Wenen te verhuizen. In 1871 begon hij zijn eigen bank, de Wiener Börse-Syndicatskasse, en in 1885 kocht hij voor 200.000 florijnen de Wiener Allgemeine Zeitung, naar hij zelf zei "om iets om handen te hebben". Na zware verliezen zag hij zich gedwongen de krant in 1888 weer te verkopen.

In 1881 betaalde Kolisch 36.700 mark voor de titel van baron, die hem door Georg II, groothertog van Saksen-Meiningen, werd verleend. Bij deze gelegenheid veranderde zijn naam in Ignaz von Kolisch.

Op 30 april 1889 overleed Kolisch, slechts 52 jaar oud, aan de gevolgen van een nierziekte. Uit zijn erfenis werden twee herdenkingstoernooien gefinancierd.

Tijd om wat Kolisch-partijen te laten zien. Let op: deze partijen zijn extreem gewelddadig en daarom wellicht wat minder geschikt voor al te tere schakerszieltjes. Derhalve: naspelen is toegestaan, aanbevolen zelfs, maar wel voor eigen risico, de auteur is uitdrukkelijk niet aansprakelijk voor eventuele gevolgen!

Wit:	Mandolfo
Zwart:	Kolisch

1. e4 e5; 2. Lc4 Pf6; 3. Pc3 c6; 4. d3 b5; 5. Lb3 a5; 6. a4 b4; 7. Pa2

Niet de beste, het paard heeft op a2 geen toekomst.

16. Pxc6! Pxc6; 17. Lxc6 Dc5; 18. Dxc7 Tf8; 19. cxd4 Dd6; 20. Dg5+ Kc7; 21. Dxa5+ Kxc6; 22. d5+

22. .... Kd7

22. .... Dxd5; 23. Tc1+ Kd6; 24. Dc7+ Ke6; 25. Te1+ en de zwarte dame gaat verloren.

23. Pc3 b6; 24. Da4+ Kd8; 25. Pb5 Df6; 26. Dc2 Tf7; 27. Tad1 Lb7; 28. d6!

28. .... Lxg2

28. .... Tc8; 29. Dc7+ Txc7; 30. dxc7++ Kc8; 31. Te8+.

29. Dc7+ Txc7; 30. dxc7++ Kc8; 31. Te8+ Kb7; 32. Txa8 Lh3; 33. Txa7+ Kc6; 34. Td6+; 1-0.

Wit: Kolisch
Zwart: Fraser

N.B.: Deze partij speelde Kolisch met voorgift, zonder het paard op b1.

1. e4 e5; 2. f4 exf4; 3. Pf3 g5; 4. Lc4 g4; 5. 0-0 gxf3; 6. d4 Pc6; 7. Lxf4 Pa5; 8. Dxf3 Pxc4; 9. Lg5

9. .... f6

9. .... Dxc5; 10. Dxf7+ Kd8; 11. Dxf8 mat.

10. Dh5+ Ke7;

11. Txf6! Pxf6; 12. Lxf6+ Kxf6; 13. Tf1+

13. Dh4+ met damewinst had waarschijnlijk ook wel gewonnen, maar nu gaat het mat, en mat is altijd beter.

13. .... Ke7; 14. Df7+ Kd6; 15. Tf6+ Dxf6; 16. Dxf6 mat.

Wit:	Kolisch
Zwart:	Anderssen

1. e4 e5; 2. Pf3 Pc6; 3. Lc4 Lc5; 4. b4 Lxb4; 5. c3 La5; 6. d4 exd4; 7. 0-0 dxc3; 8. Db3 Df6; 9. e5 Dg6; 10. Pxc3 b5; 11. Pxb5 Tb8; 12. De3 Pge7; 13. De2

Dreigt 14. Ph4 met damevangst.

13. .... Dh5; 14. La3 Lb7; 15. Tad1 Pf5

16. Txd7! Kxd7; 17. e6+ Kc8; 18. exf7 La8; 19. Pxa7! Pxa7; 20. De6+ Kd8; 21. Td1+ Pd6

22. Txd6+!

De tweede toren offert zich op voor het goede doel: winst van de partij.

22. .... cxd6; 23. Dxd6+ Kc8; 24. Le6+ Kb7; 25. Ld5+ Dxd5; 26. Dxd5+ Ka6; 27. Dc4+ Kb7; 28. De4+ Pc6; 29. Pe5 Ka6; 30. Dc4+ Ka7; 31. Lc5+ Tb6; 32. Lxb6+ Lxb6; 33. Pxc6+ Lxc6; 34. Dxc6; 1-0.